1e JAARGANG JULI 1945 No. 1 en 2

MEDEDEELINGEN-BLAD VAN HET MEDISCH CONTACT

REDACTIE EN ADMINISTRATIE
KEIZERSGRACHT 327, AMSTERDAM C.

Hierbij verschijnt het eerste Mededeelingenblad van „Medisch Contact" voor geheel Nederland. Dit blad is dan tevens de voortzetting van het blad „Medisch Contact", dat voor het bevrijde gebied regelmatig in Eindhoven verscheen. Dit was een van de uitingen van de groote activiteit, door de collegae in het Zuiden tentoongespreid, en die zooveel heeft bijgedragen tot de gezaghebbende plaats, die het M.C. thans inneemt. Wij mogen onze collega's in het Zuiden wel hartelijk dank zeggen voor de wijze, waarop zij hun taak hebben vervuld. In het bijzonder de redactie van het „Medisch Contact" in het bevrijde gebied, coll. Dr. A. Tillema, M. R. v. Alphen de Veer en A. M. Mooy, betuigen wij hier onzen dank en waardeering.

De bedoeling is ons blad regelmatig om de 14 dagen te doen verschijnen. Het zal aan alle leden van „Medisch Contact" worden toegezonden. Het zal echter kleiner van omvang zijn dan dit eerste nummer. Wetenschappelijke mededeelingen zullen niet worden opgenomen.

LANDELIJKE VERGADERING VAN HET MEDISCH CONTACT
op ZATERDAG 16 en ZONDAG 17 JUNI 1945
in de Stads-Schouwburg, Lucasbolwerk te Utrecht.

ZATERDAGMIDDAG.

Drie uur: Ongedwongen samenkomst.
Vier uur precies: Begin der vergadering.

AGENDA

1. Openingsrede van den Voorzitter.
2. Bespreking van het gevoerde en te voeren algemeen beleid.
3. Rondvraag.

ZONDAGMORGEN.

Tien uur:

4. Bespreking van de technische uitvoering en het tijdstip der heroprichting van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, en samenstelling voorloopige leiding.
5. Commissies van voorlichting voor de zuivering van het artsenberoep, zoowel plaatselijk als centraal.
6. Financiën.
7. Diversen:
   a. Publicatie techniek, in verband met communicatie-moeilijkheden.
   b. Specialisten-register.
   c. N.S.B.-praktijken.
   d. Diverse commissies.
   e. Korte mededeelingen.
8. Voorloopige voorziening in intercollegiale rechtspraak.

ZONDAGMIDDAG.

2.30 uur:

9. Bespreking Volksgezondheidsplan.
   Inleiding van Dr. CHR. J. M. MOL te Etten.
10. Sluiting.

De afgevaardigden worden uitgenoodigd om ter vergadering mede te brengen:

A. Een kort financieel overzicht.
B. 1e. Copieën van openingstoespraken van de eerste openbare groepsvergadering, en dergelijke.
   2e. Stukken en brieven, die van belang zijn voor de samenstelling van een historisch overzicht van het M.C..

BEKNOPT ZAKELIJK VERSLAG VAN DE LANDELIJKE CONFERENTIE van het M.C.,

gehouden op 16 en 17 Juni 1945 te Utrecht.

Opening.

In de openingsrede, waarmede de voorzitter van het Centrum, Dr. J. J. BRUTEL DE LA RIVIÈRE, de eerste bijeenkomst op Zaterdagmiddag inleidde, werden allereerst tot uitdrukking gebracht de gevoelens van vreugde en dankbaarheid, die deze eerste officieele bijeenkomst begeleidden. Spreker wees op het verschil tusschen de meer dan drie jaar geleden, eveneens in Utrecht gehouden illegale bijeenkomsten, ten huize van de collegae Ten Cate, Romme en Jansen, waarbij alles moest worden vermeden, wat maar eenigszins de aandacht op de verzamelplaatsen kon vestigen. Er is echter ook overeenkomst: dezelfde kameraadschappelijke geest, saamhoorigheid, belangstelling en activiteit, die het M.C. door de bezettingsjaren gedragen hebben,

leven ook thans onder de aanwezigen en zij zullen de goede reputatie, welke de artsenstand thans geniet, kunnen overdragen op de nieuwe Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst en door middel van haar, belangrijke diensten kunnen bewijzen bij den wederopbouw van ons land.

Spreker herdacht vervolgens de vele collegae, die het gelukkig einde van den oorlog niet hebben mogen aanschouwen, die door de komst van de Duitschers, den dood werden ingedreven, of dezen vonden in gevangenissen en concentratiekampen, door de hand van sluipmoordenaars, of die werden neergeknald door het vuurpeleton. Op verzoek van den voorzitter verhieven de aanwezigen zich eenige oogenblikken van hun zetels om in stille aandacht en rouw de gevallenen te herdenken.

Bij het vermelden van eenige persoonlijke M.C.-ervaringen, door spreker opgedaan bij menigvuldige reizen door het geheele land, vond hij gelegenheid bijzonderen dank te brengen aan de echtgenooten van de vele collegae, met wie hij in contact kwam. Veel gewaardeerde vriendschapsbetrekkingen zijn uit het werk voortgekomen.

Ten aanzien van het ontstaan van het M.C., heeft de voorzitter in een van de eerste vergaderingen na de bevrijding, gezegd, dat het M.C. was geboren in het Stationsrestaurant te Zutphen, waar Roorda, Eeftinck Schattenkerk en spreker waren samengekomen; maar dit bleek een onjuiste voorstelling van den gang van zaken. Bij die gelegenheid is het M.C. niet geboren, maar gedoopt. Het ontstond op meer verschillende plaatsen en dankte zijn ontstaan aan de samenwerking van voornamelijk twee factoren: 1e. de activiteit en het initiatief van artsen, die het ingrijpen van de Duitschers in onze interne aangelegenheden niet namen en 2e. aan het inzicht, dat gezamenlijk optreden de absolute voorwaarde was voor succes. Zoo werd het M.C. op verscheidene plaatsen als afzonderlijke kernen van verzet geboren en deze vereenigden zich in eenige maanden tot één, de groote meerderheid der artsen omspannende organisatie. Een ongekende solidariteit was opgebloeid, zooals Roorda destijds schreef bij de agenda van de eerste landelijke conferentie. Die solidariteit werd niet door de voormannen van het M.C. gewekt, maar zij ontstond spontaan, en berust op de eensgezindheid in het afwijzen van de Nationaal-Socialistische ideologie en op de algemeen aanwezige anti-Duitsche gevoelens.

De verdienste van het M.C. was deze eensgezindheid te hebben georganiseerd tot solidariteit en deze welbewust tot fundament te hebben gemaakt van het verzet.

Deze solidariteit, waarnaar vele jaren zonder succes was gestreefd, maar die desondanks tot de vrome wenschen bleef behooren en die nu ineens den artsen als een kostbaar geschenk in den schoot werd geworpen, onderwierp de voorzitter dan aan een nadere beschouwing. Het moge juist zijn, dat zij berustte op eensgezinde afwijzing van de Nat.-Soc. ideologie en de anti-Duitsche stemming, toch dient men er zich rekenschap van te geven, dat de banden, die de artsen hebben vereenigd, niet alleen van zeer verschillenden aard

waren, maar bovendien op zeer uiteenloopende motieven berustten. In nadere beschouwingen over het wezen van de solidariteit, zet de voorzitter uiteen, dat zij een middel is en niet een doel op zichzelf. Bestrijdt men haar door haar te kwalificeeren als instrument van macht, dan moet men bedenken, dat de kracht van de solidariteit niet uitsluitend berust op de mogelijkheid haar door massabeweging in den vorm van geweld aan te wenden, maar dat de massa ook kan worden gebruikt om inzichten met meer kans op succes ingang te doen vinden, dan wanneer deze door één of enkele individuen worden voorgedragen. Zij krijgt dan de beteekenis van publieke opinie, aan welke een zeer groote en door niemand afgekeurde waarde wordt toegekend. In onze maatschappij is solidair optreden, ondanks het machtselement, dat er aan gebonden is, zeker toelaatbaar in den dienst eener rechtvaardige zaak.

Zal de artsenorganisatie in de toekomst haar saamhoorigheid weten te bewaren? Het antwoord op deze vraag zal waarschijnlijk beslissend zijn voor de maatschappelijke positie, die de arts in de naaste toekomst zal innemen. Aangezien solidariteit een middel is tot het nastreven van een doel, moet derhalve als voorwaarde worden gezien een doel dat door allen als zoodanig wordt erkend. Het doel moet zoo sterke aantrekkingskracht hebben, dat deze krachtiger drijfveeren oproept dan die, welke tot een individualistische reactiewijze aanzetten. Spreker is van meening, dat het streven naar een hoog peil van beroepsuitoefening, het verwijderen der hierin storende factoren — in welk verband hij de onbevredigende positie der fondsartsen noemt — voldoende ideëele waarde bezit om krachtige gevoelsbindingen op te roepen, hetgeen van een actie voor uitsluitend of in hoofdzaak materieele belangen niet mag worden verwacht. Het is daarom gewenscht dit onderwerp in de afdeelingen aan de orde te stellen, teneinde te bereiken, dat het den artsen helder voor oogen staat, welke waarden op het spel staan en dat deze zoo groote beteekenis hebben, dat een solidaire houding niet slechts aangewezen, maar noodzakelijk is.

Aan het einde van zijn beschouwingen zegt de voorzitter, dat hij niet kon ingaan op de wijze, waarop het instrument der solidariteit moet worden gehanteerd. Het orgaan, dat dit werktuig in werking stelde, was in den bezettingstijd het Centrum met de D.V.M.'s. Noodgedwongen moest dit Centrum een vrij sterk autoritaire werkwijze toepassen, maar erkend moet worden, dat het daardoor een meer effectief gebruik heeft kunnen maken van de solidariteit, dan bij een meer democratische werkwijze het geval zou zijn geweest.

Wij zijn hier bijeen om den democratischen bestuursvorm te herstellen en dit heeft de volle instemming van het Centrum. Niettemin moeten wij ons de opgedane ervaringen ten nutte maken voor het verkrijgen van een effectief werkend bestuursapparaat aan het hoofd van onze nieuwe Maatschappij. De democratische beginselen zullen tot uitdrukking moeten komen in de wijze, waarop dit bestuur zal worden gekozen en waarop het verantwoording zal hebben te doen van het

gevoerde beleid, maar anderzijds zullen deze beginselen daar halt dienen te houden, waar zij belemmerend zouden gaan werken op de efficiëntie van het bestuur. Anders gezegd, de artsen zullen aan dit bestuur een groote uitvoerende macht moeten toekennen, teneinde het in staat te stellen op de meest krachtige wijze het werktuig te hanteeren, dat wij allen gezamenlijk dit bestuur zullen overhandigen, t.w. onze loyale medewerking, het prijsgeven van onze individualistische reactiewijze op elk gebied, waarop de artsen gezamenlijk moeten optreden, en het algemeene vertrouwen.

Algemeen Beleid.

Na de rede van den voorzitter wordt overgegaan tot bespreking van het gevoerde en te voeren *algemeen beleid.* Ter inleiding deelt *de voorzitter* mede, dat het Centrum nog zoolang in functie denkt te blijven, als noodig is ter voorbereiding van een nieuwe algemeene vergadering, welke een voorloopig hoofdbestuur zal kunnen kiezen. In het algemeen acht het Centrum het van belang zoo snel mogelijk te komen tot de oprichting van een nieuwe Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst.

Door verschillende sprekers wordt hulde gebracht voor het krachtige en vooruitziende beleid, dat het Centrum in de oorlogsjaren gevoerd heeft en namens tal van afdeelingen wordt volledig vertrouwen in de leiding van het Centrum uitgesproken. Eeftinck Schattenkerk en de Snoo knoopen hieraan vast den wensch, dat het Centrum voorloopig de leiding zal blijven houden, zij het dan ook wellicht aangevuld met eenige vertegenwoordigers uit verder afgelegen provincies. Zij achten dit aanblijven gewenscht met het oog op het vertrouwen, dat het Centrum onder de artsen en daarbuiten geniet, den verwarden toestand waarin ons land nog verkeert, de moeilijkheden, verbonden aan de heroprichting van de Maatschappij, de gebrekkige communicatiemiddelen, enz..

Borst wijst op verschillende moeilijkheden, waarvoor het Centrum zich gesteld ziet. Reeksen vragen om advies inzake zuivering bij allerlei instellingen en vereenigingen, inzake toelating voor nieuwe vereenigingen of vereenigingen, die worden her-opgericht, bereiken het Centrum. In den oorlog was de eenige weg, dat het Centrum de artsen zooveel mogelijk leiding gaf, maar nu de vrijheid van discussie en geschrift weer hersteld is, is het de vraag, of het juist zou zijn, dat het Centrum dergelijke richtlijnen geeft. Spreker vraagt daarover het oordeel van de vergadering.

Door *verschillende afgevaardigden* wordt betoogd, dat het Centrum aangewezen is om in dezen leiding te geven, daar het gewenscht is dat men tot een gelijkluidende gedragslijn in al deze kwesties komt. *Verschillende sprekers* zien in een onderwerp als dit een argument temeer voor het aanblijven van het Centrum en wel, omdat van een op korten termijn en op democratische wijze gevormde nieuwe Maatschappij dergelijke richtlijnen niet verwacht kunnen worden.

Door SNELLEN wordt naar voren gebracht, dat de gezamenlijke artsen zich over tal van problemen zullen moeten uitspreken en daarom kan spreker zich voorstellen, dat het Centrum, dat in oorlogstijd reeds aarzelde om zich te begeven op paden, waar het meende geen opdracht te hebben, behoefte gevoelt aan een duidelijk mandaat. Hij hoopt, dat binnen den kortst mogelijken tijd, welke redelijkerwijs noodig is, wordt overgegaan tot oprichting van een nieuwe Maatschappij, met aan het hoofd een bestuur met een duidelijk mandaat; tevens hoopt spreker, dat daarin het Centrum dan weer in den een of anderen vorm te voorschijn zal komen. Van groot belang acht spreker het, dat gehandhaafd blijft de huidige toestand, waarbij het Nederlandsche volk de artsen heeft leeren zien als menschen, die niet alleen door hun beroep een nauw verband met hun patiënten onderhouden, maar die ook deel hebben aan het algemeene volksbelang en die dit belang vooropstellen en in hun beroep laten reflecteeren.

VAN DER ZWAN acht de heroprichting van de Maatschappij van beteekenis juist, omdat hij het voortbestaan van het Centrum zoo gaarne zou zien. Daarvoor lijkt hem de weg, dat men zoo spoedig mogelijk tot een legale organisatie komt.

Als vertegenwoordiger van het Zuiden, doet SPECKEN eenige mededeelingen over het opbouwende werk, dat het M.C. daar in de afgeloopen maanden in goede saamhoorigheid heeft kunnen verrichten. Elke veertien dagen is er, niettegenstaande groote communicatiemoeilijkheden, contact tusschen de afgevaardigden geweest. Het resultaat van de werkzaamheden van de ingestelde commissies voor het ziekenfondswezen en voor de reorganisatie van de Maatschappij, zal morgen aan de vergadering worden voorgelegd.

Spreker breekt een lans voor het verdeelen van het land in eenige districten, elk bestaande uit enkele provincies. In de districten kan men gemakkelijk contact onderhouden en afgevaardigden van deze districten zouden landelijk de leiding kunnen uitoefenen, totdat de nieuwe Maatschappij is opgericht. Op deze manier zou de periferie het beste vertegenwoordigd kunnen worden.

Naar aanleiding van de betoogen om het Centrum en het M.C. te continueeren, wijst WIBAUT op de noodzakelijkheid, te komen tot een lichaam, dat alle verplichtingen en rechten van de Maatschappij, die thans zwemmen, weer opneemt. Op dezen practischen grond is spoedige heroprichting van de Maatschappij alleen reeds noodzakelijk.

HERINGA besluit de discussies over dit punt, dat Zondag in meer concreten vorm aan de orde zal komen, met op te merken, dat het in de huidige situatie dikwijls nog heel noodig is duidelijk uit te stippelen, wat de geestelijke achtergrond en de werkelijke bedoeling van het artsenverzet is geweest. Er zal verzet moeten zijn, zoolang, totdat in Nederland een duidelijke afbakening is gekomen tusschen wat wel en wat niet in oorlogstijd oirbaar is geweest.

Bij de rondvraag was het eerst het woord aan VAN ERP TAALMAN KIP, die een klemmend betoog deed op alle artsen, om zooveel mogelijk *hulp te verleenen aan de collegae in het meest geteisterde gebied van*

Nederland, den Veluwezoom. Met name werd gevraagd om hulp voor instrumentarium en vervoermiddelen.

Uit de vergadering werden verschillende suggesties gedaan, welke het Centrum nader zal onderzoeken. De *voorzitter* heeft voorgesteld, dat ieder in zijn rayon de zaak ter sprake brengt, waarbij aan alle artsen gevraagd dient te worden af te staan, wat zij maar eenigszins kunnen missen. Speciaal zou daarbij gedacht moeten worden aan rustende artsen en artsen, die door verandering van werkkring, een deel van hun instrumentarium zouden kunnen missen. Er is op aangedrongen, dat hulp spoedig wordt verleend en wel, omdat iedere dag uitstel ernstige nadeelen met zich medebrengt.

Vervolgens is ter sprake gebracht hetgeen gedaan zou kunnen worden om te voorzien in het *tekort aan verpleegsters*, waarbij werd medegedeeld, dat de geneeskundige inspectie maatregelen overweegt. Ook hier werd op spoed aangedrongen.

T.a.v. de moeilijkheden, die zich voordoen bij het werven van artsen voor allerlei doeleinden, deelde WIBAUT mede, dat de behoefte aan een centrale instantie op dit terrein reeds geleid heeft tot de instelling van een „*militaire commissie*" door het Centrum, welke commissie zal moeten trachten coördineerend en selecteerend op te treden, terwijl ook de praktijken van de collegae, die opgeroepen worden, beschermd dienen te worden. Tenslotte zal worden getracht de belangen van de burgerbevolking zooveel mogelijk veilig te stellen.

Bespreking van het *tekort aan artsen* leidde tot een volgend punt, n.l. de *artsexamens*, en, in verband daarmede, de zuivering van de universiteiten.

BORST gaf een uitvoerig verslag van de voorbereidingen, die tijdens de bezetting werden getroffen voor een spoedige en radicale zuivering van de universiteiten, in welk verband hij er op wees, dat de houding van het M.G., dat zich wil houden aan het Zuiveringsbesluit, hier tot een impasse geleid heeft. De groote moeilijkheid is, dat het nieuwe Zuiveringsbesluit nog steeds niet is afgekondigd en daarop strandt iedere poging tot definitieve zuivering.

Gezien het groote belang en de groote urgentie van deze aangelegenheid, wordt een motie voorgesteld, welke in de vergadering van Zondagmorgen definitief werd vastgesteld, bestemd voor den Minister van Onderwijs. In deze motie wordt uitgesproken, dat het landsbelang eischt, dat voor de honderden medische studenten, die hun studie beëindigd hebben, zoo spoedig mogelijk de gelegenheid wordt geopend om, behalve bij de door den Minister benoemde artsexamencommissie, ook aan de universiteiten het artsexamen af te leggen; vervolgens dat het gewenscht is, dat de universiteiten gesloten blijven, totdat een voorloopige zuivering is doorgevoerd, waarbij de docenten, die voortdurend hebben meegewerkt aan maatregelen, die voor goede Nederlanders onaanvaardbaar zijn en die bovendien het verzet hiertegen ondermijnden, tijdelijk buiten functie worden gesteld, en de studenten, die de loyaliteitsverklaring teekenden of zich in ander opzicht in nationalen zin onjuist gedroegen, voorloopig van

de inschrijving worden uitgesloten. Op grond hiervan wordt aan den Minister gevraagd een regeling te treffen, die een voorloopige zuivering in bedoelden zin binnen twee weken waarborgt, en zoo dit niet mogelijk is, aan alle universiteiten een arts-examencommissie in te stellen zonder universitaire docenten.

Aan het einde van de rondvraag heeft HERINGA een beroep gedaan op de aanwezigen, ten behoeve van het *tuberculose-sanatorium voor studenten*, waarvoor de plannen thans vasten vorm hebben aangenomen. Dit sanatorium is bedoeld als een huldeblijk voor de houding van de studenten in oorlogstijd. Het Centrum is destijds tot de groep van de stichters toegetreden en gevraagd wordt thans aan alle artsen een aanvraag om financieelen steun door te geven.

De bijeenkomst van Zondagmorgen wordt geopend met bespreking van *de technische uitvoering en het tijdstip van heroprichting van de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst en de samenstelling van de voorloopige leiding.*

Door den voorzitter wordt vooraf verklaard, dat het Centrum het noodzakelijk acht zoo snel mogelijk tot oprichting van de Maatschappij te komen, waarbij men dient te bedenken, dat de heroprichting van de Maatschappij en het continueeren van het Centrum, onderscheiden punten zijn. Wanneer men van meening is, dat het Centrum ook geschikt is voor het geven van leiding in de toekomst, dan is dat heel wel vereenigbaar met een snelle heroprichting van de Maatschappij. Er dient echter een college met de leiding te worden belast, dat een behoorlijk mandaat heeft. Vervolgens wordt er op gewezen, dat bij de zuivering, die het M.C. op eigen normen toepaste, menschen kunnen zijn uitgesloten, die overigens maatschappelijk volkomen aanvaardbaar zijn, en ook dit is een argument om den huidigen toestand spoedig te beëindigen.

LEDEBOER meent, dat het wederom oprichten van de Maatschappij, overeenkomstig mededeeling No. 1 van het Centrum het voordeel heeft, dat de kwestie van de bezittingen van de Maatschappij in orde kan worden gebracht. Belangrijk acht hij ook, dat voor velen het gevoel zal ontstaan, dat althans op ons gebied de chaotische toestanden zich beginnen te ordenen. Daartegenover staat het gevaar, dat het dynamisch karakter van de artsenorganisatie zal verdwijnen in een tijd, waarin dit niet gemist kan worden. Die tijd kan nog lang duren; de toestanden zijn nog niet geconsolideerd en de artsen moeten zich er van bewust blijven, dat zij een roeping hebben tegenover de samenleving. Er zal een nieuwe Maatschappij moeten komen, maar door het kiezen van de leiding zal men duidelijk moeten maken, dat deze nieuwe Maatschappij zich bewust is van een andere doelstelling, d.w.z. zij zal naast het behartigen van de artsenbelangen, haar werk in dienst van ons volk moeten stellen. Wil men den M.C.-strijdgeest handhaven door het Centrum als hoofdbestuur te kiezen, dan dient men duidelijk te doen uitkomen, dat men dezen weg op wil.

KOK betoogt, dat men het er over eens is, dat de oude Maatschappij

niet meer in dezelfde gedaante moet terugkeeren. Het reorganisatieplan, dat het Centrum heeft voorbereid, moet echter rustig in het geheele land bestudeerd kunnen worden en daarvoor is meer tijd noodig dan de genoemde zes weken. In deze periode dient het Centrum aan te blijven, waarbij men niet moet vergeten, dat de algemeene geest van critiek op illegale organisaties zich nooit tegen het M.C. heeft gekeerd.

Dat er practische moeilijkheden zijn, wanneer het M.C. blijft voortbestaan en wel t.a.v. de rechten van de Maatschappij, wordt door van Erp Taalman Kip erkend, maar het vertrouwen en het gezag, dat het M.C. en het Centrum op het oogenblik genieten, dienen z.i. zwaarder te wegen.

Waar de kwestie van het mandaat voor het Centrum de grootste moeilijkheid vormt, dient spreker een motie in, krachtens welke de vergadering het Centrum mandaat verleent, waarbij het Centrum zich dan kan aanvullen om tot een evenwichtiger representatie van het geheele land te komen. Nadat het Centrum zich beraden heeft, zegt de voorzitter, dat het Centrum toch meent te moeten vasthouden aan een te houden verkiezing, waarbij afgevaardigden van het geheele land, die daartoe zijn aangewezen, worden betrokken en waarbij een behoorlijke procedure wordt gevolgd. In aanmerking nemende, dat niet alle leden van het Centrum zich voor de thans te kiezen leiding beschikbaar kunnen stellen, wordt op deze wijze het best een goede representatie van het geheele land bereikt.

Indien de zuivering van het M.C. binnen zes weken voltooid wordt, kan daarna een landelijke vergadering worden gehouden. De taak van het nieuwe Centrum zal dan zijn de reorganisatie van de Maatschappij voor te bereiden en o.a. voorstellen te doen, omtrent de criteria voor toetreding tot de Maatschappij.

Wibaut betoogt, dat hij het niet zoo belangrijk vindt, of men de nieuwe voorloopige leiding Centrum blijft noemen, mits deze leiding maar gekozen is, waarop uit de vergadering wordt geïnterrumpeerd, dat men het voorloopig voortbestaan van het Centrum en van het M.C. juist heel belangrijk vindt. Daarop constateert Wibaut, dat het in ieder geval de taak van het nieuwe Centrum zal zijn te trachten de rechten en plichten van de oude Maatschappij weer op te nemen.

Nadat uit de vergadering nog eens is voorgesteld het Centrum vandaag te bestendigen en wel, omdat men toch niet al te formeel moet zijn, merkt Heringa nog op, dat de artsen zich kunnen permitteeren, wat andere groepen niet kunnen, nl. zoo spoedig mogelijk terugkeeren tot een geordenden toestand en wel, omdat achter de verzetsbeweging van de artsen de groote meerderheid van de beroepsgenooten staat.

Kruyt ondersteunt de voorstellen van het Centrum door te wijzen op het streven, dat leeft in de Noordelijke provincies, nl. terug te keeren tot het democratisch beginsel, ook al hebben de autoritaire dingen, die gedaan zijn, de artsen best voldaan.

Tenslotte stelt van Erp Taalman Kip voor het „zoo democra-

tisch mogelijke" voorstel van het Centrum, culmineerend in de verkiezing van een nieuw Centrum door afgevaardigden van alle afdeelingen, op een nieuwe landelijke vergadering, te aanvaarden, waarmede de vergadering bij acclamatie instemt.

Besloten wordt, dat *het Centrum richtlijnen voor afvaardiging en candidaatstelling, alsmede de namen van die leden van het huidige Centrum, die zich beschikbaar blijven stellen, zal mededeelen.*

Tenslotte zegt de voorzitter, dat het Centrum zijn voorstel handhaaft om in de *leiding-ad interim*, die zal optreden tot de over zes weken te houden vergadering, op te nemen de drie oud-hoofdbestuursleden, JANSMA, VAN VALKENBURG en WESSEL, met welk voorstel de vergadering instemt. Deze heeren nemen daarop hun plaats aan de bestuurstafel in.

Om te voorkomen, dat dit verslag al te zeer uitgroeit, wordt volstaan met een korte aanduiding van de punten, die in de Zondagmorgenvergadering nog aan de orde kwamen.

Zuivering.

Op de eerste plaats was er dan nog de *zuivering* en wel in het bijzonder de *zuivering van het artsenberoep.* Medegedeeld werd, dat het Centrum er bij de Regeering op heeft aangedrongen de zuivering der vrije beroepen, in het bijzonder van het beroep der artsen, wettelijk te regelen.

Er is op aangedrongen in de wettelijke regeling verschillende straffen aan te geven. Het werk van de door de Regeering in te stellen berechtings-colleges dient te worden voorbereid door het vormen, districtsgewijze, van commissies van voorlichting, die eigener beweging en in eigen omgeving nagaan, welke artsen voor deze zuivering in aanmerking komen, en welke t.z.t. het benoodigde materiaal aan de officieele instanties kunnen voorleggen. Het Centrum zal een centrale commissie van voorlichting instellen.

Bij dit punt werd uit de vergadering nog aangedrongen op nadere richtlijnen voor de interne zuivering van het M.C. en wel, omdat men, gezien de variatie in de gevallen, meent dat niet met één strafmaatregel kan worden volstaan.

Nog werd medegedeeld, dat het Centrum hoopt binnenkort nadere richtlijnen over het probleem van de zuivering in zijn geheel te kunnen voorleggen. Duidelijk werd gemaakt, dat de zuivering van het beroep, die een zaak is van de overheid, een geheel andere zuivering is dan die van het M.C. en dat de voor de eerstgenoemde zuivering in te stellen voorlichtingscommissies, niet de taak hebben, de gevallen, waarmede zij zich zullen bezighouden, te berechten.

Financiën.

Bij de bespreking van de *financiën van het M.C.*, werd er vanwege het Centrum op gewezen, dat voor de toekomst één van de voor-

naamste verplichtingen zal zijn te zorgen, dat zij, die schade hebben geleden in den nationalen strijd, en de nabestaanden van hen, die daarbij gevallen zijn, een zoodanige uitkeering krijgen, dat zij daarvan met hun gezin in den stand van een behoorlijk medicus kunnen leven. Het M.C. zal hierbij werken in overleg met de Regeering en de Stichting 1940—1945, wier uitkeeringen zoo noodig aangevuld zullen moeten worden.

Mededeelingenblad.

Besloten werd zoo spoedig mogelijk een *veertiendaagsch mededeelingenblad voor de leden van het M.C.* uit te geven. Voor wetenschappelijke artikelen is dit blad niet bedoeld. Wil de verzending behoorlijk verloopen, dan is het noodig, dat zoo spoedig mogelijk aan het bureau van het M.C., Keizersgracht 327 te Amsterdam, bijgewerkte *adreslijsten* van alle leden worden toegezonden. Bij de bespreking van dit punt vond de voorzitter gelegenheid zijn groote waardeering uit te spreken voor het belangrijke werk, dat het Zuiden, ook door het uitgeven van een blad, heeft verricht.

Specialistenregister.

Met het voorstel van het Centrum, om zoo spoedig mogelijk vanwege het M.C. weer de *specialisten-registratie-commissie* te doen instellen, ging de vergadering accoord. Gevraagd werd om suggesties omtrent personen, die voor het lidmaatschap van deze commissie in aanmerking komen.

SNELLEN dringt aan op een regeling ten gunste van degenen, die in de afgeloopen jaren onofficieel zijn opgeleid.

N.S.B.-praktijken.

De kwestie van de *N.S.B.-praktijken* bleek nog niet opgelost. Naar aanleiding van overleg met het Centrum, heeft de chef van sectie VIII van het M.G. een regeling voorgesteld, krachtens welke de Minister van Justitie een commissie van beheer en toezicht voor deze praktijken zou instellen. Uit de inkomsten van de praktijk, beheerd door de bedoelde commissie, zouden de waarneming en het onderhoud van het gezin betaald moeten worden. Over deze regeling, die practisch niet uitvoerbaar wordt geacht, zal het Centrum nader overleg plegen. Gevraagd is het Centrum op de hoogte te houden, wanneer zich plaatselijk moeilijkheden voordoen.

Joodsche artsen.

Bij dit punt is tevens gesproken over de regeling voor Joodsche artsen. Toegezegd is, dat in het mededeelingenblad hieromtrent nadere richtlijnen zullen worden gepubliceerd. Medegedeeld is, dat de in Amsterdam ingestelde commissie wel bereid zal zijn ook voor andere plaatsen advies te geven. Voor de grootere plaatsen is geadviseerd een eigen commissie in te stellen. Vanwege het Centrum is voorgesteld,

in afwachting van maatregelen van de Regeering, Joodsche collegae, uit de M.C.-kas te steunen. Worden voor deze kwestie plaatselijke commissies ingesteld, dan kunnen deze zich bijv. ook bezighouden met de belangen van gedwongen geëvacueerden.

Naar aanleiding van de instelling van *commissies voor hulp aan artsen, die hun goederen zijn kwijtgeraakt,* is er vanwege het Centrum op aangedrongen deze urgente aangelegenheid zooveel mogelijk in alle plaatsen ter hand te nemen, hetgeen wederom aanleiding werd tot een gedachtenwisseling over den meest doelmatigen vorm van hulp.

Aan de vergadering is gevraagd, hoe men stond tegenover het *Politieziekenfonds*; dit, naar aanleiding van het feit, dat men in het Zuiden het contact met dit fonds heeft verbroken. Hoewel blijkt, dat men in Utrecht practische bezwaren heeft tegen het verbreken van het contact, is het standpunt van de vergadering, dat verbintenissen met dit na Mei 1940 ingestelde fonds niet gehandhaafd kunnen worden, omdat het in strijd is met de verlangens, die de artsen t.o.v. de ziekenfondsen hebben. Tenslotte blijkt er nog een „Krankenkasse" te bestaan. Rondgegeven zal worden, dat er geen patiënten meer voor rekening van dit instituut kunnen worden behandeld, terwijl de oude rekeningen dienen te worden voldaan. In sommige streken blijkt men vorderingen te moeten indienen bij den Raad van Arbeid.

Nadat nog eenige ondergeschikte punten behandeld zijn, wordt de morgenbijeenkomst gesloten.

Intercollegiale rechtspraak.

In de vergadering van Zondagmiddag wordt allereerst aan de orde gesteld het treffen van een voorloopige voorziening voor de *intercollegiale rechtspraak.* Het Centrum stelt voor, dat het M.C. in de gebieden, waar vroeger afdeelingsraden bestonden, commissies voor intercollegiale rechtspraak instelt. Moet een geschil, waarbij niet-M.C.-leden zijn betrokken, worden behandeld, dan zal het niet-M.C.-lid tevoren moeten verklaren zich aan de uitspraak van de commissie te onderwerpen. Daarop kan een zekere pressie worden uitgeoefend. De bedoeling is, dat de voorloopige plaatselijke commissies door de M.C.-leden worden gekozen. Het Centrum zal een raad van beroep instellen. Ook hier zullen suggesties voor de benoeming van leden in dezen raad welkom zijn. Deze voorstellen worden goedgekeurd.

Hierop werd het woord gegeven aan Dr. Mol voor zijn inleiding *Organisatie-plan Volksgezondheid.*

ORGANISATIE-PLAN VOOR DE VOLKSGEZONDHEID

Het voorrecht van een half jaar vroegere bevrijding gaf de M.C.-afdeelingen in de zuidelijke provinciën, gelegenheid tot bestudeeren van organisatie-vraagstukken en tot het voorbereiden van plannen, die, met het oog op de situatie in het ziekenfonds en met het oog op een

zoo spoedig mogelijke reconstructie van onze ontwrichte samenleving — die immers met Volksgezondheid moet beginnen — van de grootste urgentie geacht werd.

In elk geval wilde het Zuiden niet met ledige handen staan bij de eerste ontmoeting met het Noordelijk M.C.. De intusschen ondervonden belangstelling voor deze plannen, eerst bij het M.C. uit het Oosten en later met het Westen in den boezem van het centraal M.C., wettigden de hoop, dat de discussies, waartoe de landdag de gelegenheid opende, vruchtbaar zullen zijn en zelfs een grooten stap nader zullen brengen tot het doel. Het in het centrum gezamenlijk reeds bereikte standpunt, werd vastgelegd in een nota, die hierachter is toegevoegd, en die als basis kan dienen voor verdere onderhandeling en uitwerking.

Ter inleiding moet ik beginnen met vast te stellen, dat, hoe hoog ook de idealen van het medisch beroep de eeuwen door geweest zijn en hoe toegewijd de beoefenaren van dat beroep hun taak ook hebben vervuld, het niet kan worden ontkend, dat tot nu toe bij velen hunner een haast exclusief, althans overwegend *curatieve* instelling bestaan heeft. Een instelling, die niet geheel beantwoordde aan de plaats, die zij hadden in te nemen en aan de taak, die zij hadden te vervullen ten opzichte van de voorzieningen, die intusschen noodig geacht en georganiseerd werden op het, zoo zeer het *curatieve* rakend, maar veel breedere en wijdschere terrein der *preventie* en der *sociale* hygiëne.

Tot nadeel van een harmonische ontwikkeling van de, deze drie gebieden omvattende maatschappelijke gezondheidszorg, en ook tot nadeel van hen zelf en hun officium, concentreerden zij hun belangstelling op het ziekenfondswezen, dat voor medicus en patiënt zeer belangrijke ideëele en materieele belangen in steeds toenemende mate behartigde en daardoor meer en meer gezien werd als het middelpunt, ook van een maatschappelijk zorgen en streven.

Het is wellicht goed geweest, dat de 5 oorlogsjaren oorzaak waren dat de ziekenfonds-strijd, die nog steeds brandde op 10 Mei 1940, tot een inzinking kwam en de beroering, die een „ziekenfonds-besluit" in een normalen tijd teweeg gebracht zou hebben, nu wegdeinde in de woeling van den oorlog.

Feit is in elk geval, dat de oorlogsjaren een krachtigen stoot hebben gegeven aan de sociale instelling der medici, in de richting waarin deze zich reeds voordien aan het evolueeren was, doch nog in onvoldoende mate en niet genoeg algemeen tot effect was gekomen. Ik acht het dan ook een verheugende gewaarwording, dat dezelfde medici, die in de achter ons liggende jaren van verdrukking en verkrachting in verzet en illegaliteit de harde koppen bij elkaar staken, thans de wijze hoofden tot peinzen zetten over vragen van opbouw en organisatie, om ook nu weder als eersten de gemeenschap voor te gaan op een landdag, welke dezelfde kracht en hetzelfde wijze beleid moge demonstreeren.

In de besprekingen, die sinds de bevrijding van het Zuiden

geregeld plaats hadden in de diverse secties en commissies van het M.C., is duidelijk naar voren gekomen:

dat de gezondheidszorg in de eerste plaats een *medisch*-sociale aangelegenheid is;

dat de gezamenlijke artsen hun taak, hun rechten en ook wel degelijk hun plichten hebben t.o.v. hun patiënten, hun gezinnen en de gemeenschap en dat ook in het particuliere werk het samengaan van curatieve en preventieve zorg een vanzelfsprekendheid dient te zijn;

dat alle betrokken partijen, n.l. de organisaties van de medici en hun neven-beroepen, van de overheid en van het particuliere initiatief, tot een georganiseerd contact moeten komen om deze gemeenschapstaak samen te vervullen;

dat dit inzicht tot uitdrukking moet komen in een zoodanige ordening van de gezondheidszorg, dat deze wederkeerige belangen van patiënten, beroepen en gemeenschap als vanzelf worden gediend in een zoodanige coördinatie van het werk, dat dit tot een zoo hoog mogelijk nuttig effect gebracht wordt.

Dit inzicht domineerde zoozeer de visie, ook op het ziekenfondsvraagstuk, dat de gezamenlijke M.C.-districtscommissies, die zich hiermede bezig hielden, in het begin van dit jaar als hun meening vaststelden, dat dit vraagstuk niet kan worden opgelost zonder het te bezien in het complex van vraagstukken dat de organisatie van de geheele volksgezondheid omvat, omdat deze problemen in elkaar verweven zijn door den fouten groei van het ziekenfondswezen eenerzijds, en door de scheeve ontwikkeling van de gezondheidszorg anderzijds.

Zoo groeide het inzicht, dat het ziekenfondswezen moet worden los gemaakt uit deze verknoopte positie en dat het zijn eigen en geëigende plaats moet krijgen in de nieuwe organisatie van de gezondheidszorg, waarin het op een nader te overleggen wijze zijn functie moet vervullen, maar dan weggehaald uit de sfeer van strijd om particuliere en groepsbelangen, waardoor het eigenlijke doel vertroebeld wordt.

Toen het Zuiden dit standpunt bepaald had, zag het er geen heil in opnieuw te gaan doktoren aan al deze details, die al tientallen jarenlang strijdpunten geweest waren en waarvoor geen oplossing te vinden scheen. Temeer nu pas nog het weloverwogen en gedegen rapport Snellen—v. d. Mandele in het Noorden was verschenen en h. i. nòch dit, nòch eenig ander voorstel tot regeling, evenmin als de pogingen der regeering, die reeds 10 wetsontwerpen deponeerde in de archieven van het Ministerie, kans van slagen zou hebben, zoolang het ziekenfonds niet zijn juiste plaats en functie kreeg in de organisatie van de gezondheidszorg.

Het ziekenfonds is nu eenmaal aan zijn oorspronkelijken opzet ontgroeid en van eenvoudig goedbedoelde instelling, een financieel machtig apparaat geworden met een invloed, die ver reikt buiten de

aanvankelijke doelstelling. Het moet worden teruggebracht tot zijn eigenlijk wezen, nl. een verzekerings-technisch administratief instituut, waardoor ieder, die niet in staat is zelf de medisch-pharmaceutische voorzieningen te betalen die hij noodig heeft, daarover kan beschikken op alle tijden en in alle omstandigheden.

Om de plaats te bepalen van dit instituut in de organisatie van de Volksgezondheid, is het noodig eerst een organisatieplan op te stellen, dat de volledige gezondheidszorg omvat. Dit is ook om andere redenen noodig; de tijd is er rijp voor; het is hoog tijd namelijk, dat de medici het eindelijk eens worden over wat voor de naaste en verdere toekomst noodig is op dit terrein, en dat zij daarop hun gezamenlijken rechtmatigen invloed als deskundigen doen gelden. In de eerstvolgende maanden, wellicht weken, zal immers moeten worden beslist over een nieuwe ordening op allerlei gebieden van het maatschappelijk en sociaal-economisch leven en zullen de lijnen voor een verdere toekomst moeten worden uitgestippeld. In dit kader mag niet ontbreken een ordening op het volledige gebied van de Volksgezondheid, die reeds lange jaren, ook voor den oorlog, als een noodzakelijkheid werd gezien en bepleit en die à fortiori nu moet worden geregeld; niet uit zucht naar vernieuwing, maar uit de overtuiging, dat alleen een lichamelijk en geestelijk gezond volk in staat zal zijn het ontzaglijk werk van den wederopbouw tot stand te brengen.

Wij staan op dit gebied voor geweldige problemen en er zijn groote calamiteiten; de oorlog met zijn nasleep heeft onafzienbare schade berokkend aan onze volksgezondheid. Daarom moet bij alle plannen voor den materieelen en maatschappelijken wederopbouw, de Volkszondheid prioriteit krijgen.

Er moet komen een **Nationaal Volksgezondheidsplan.** Daarvoor is noodig, dat men de *organisatie* schept, die het werk kan overzien en opvangen en het *apparaat*, dat het kan uitvoeren. Er moet komen een *Centraal Gezondheidsorgaan*, waarin gecombineerd worden alle organen, die tot nu toe de volksgezondheid hebben behartigd in één van haar fazen van *preventieve* zorg en *curatieve* zorg (ook die in inrichtingen) en waarin worden bijeengebracht al degenen, die daarin als deskundigen een taak hebben.

Bij de samenstelling van dat centrale orgaan worde rekening gehouden met de wijze, waarop zich in ons land de gezondheidszorg heeft ontwikkeld, n.l. steunend op het principe van de zelf-werkzaamheid der volksgemeenschap, door instellingen van het particuliere initiatief, onder toezicht en leiding van de Overheid. Dit systeem was n.l. gebaseerd op het feit, dat in ons land als een doelmatig richtsnoer werd aanvaard, dat de overheid aan de vrije krachten in de Maatschappij dient over te laten wat deze zelf kunnen en willen doen; en op de ervaring, dat juist op het gebied van de sociale gezondheidszorg, het particuliere initiatief in ons land steeds een groote rol heeft gespeeld; een rol, die diep in ons leven verankerd lag en die haar levenskracht ontleende aan de geestelijke stroomingen, die in ons

volk leven en daardoor in staat zijn het geheele volk te interesseeren voor een werk, dat de massa bereiken moet.

Op deze wijze is de gezondheidszorg hier tot groote ontwikkeling, tot groote prestaties en tot een hoog peil ekomen. Zonder twijfel heeft er aan medegewerkt de gunstige conjunctuur van grooten welstand, goeden woningbouw, goede voeding- en drinkwatervoorziening en de geheele welvaart van ons eertijds zoo rijke Vaderland. Maar toetst men de resultaten aan die van andere cultuur-landen, die andere systemen toepasten en meer geld uit openbare kassen ter beschikking stelden, dan blijkt hoezeer dit Nederlandsche stelsel zijn doeltreffendheid heeft bewezen en niet zonder ernstige motieven mag worden losgelaten.

Wanneer deze resultaten reeds bereikt konden worden in een periode van ontwikkeling, die alle sporen van de moeilijkheden en onvolkomenheid van haar groei vertoont, ook in den organisatie-vorm, dan mag met recht verwacht worden, dat een nieuw te scheppen organisatie-vorm, waarin deze fouten zijn geëlimineerd en de krachten der samenwerkende organisaties zijn gecoördineerd, onderling en met de overheid, in belangrijk hooger mate nog zal kunnen worden beantwoord aan de eischen en de mogelijkheden, die de toekomst stellen zal.

In dit Volksgezondheidsorgaan (wij zullen dit noemen Centrale Raad van Volksgezondheid, *Centrale R.V.V.*) moeten dus tot georganiseerde samenwerking komen:

1. De gezamenlijke artsen in hun organisaties.
2. De nevenberoepen, apothekers, tandartsen en evt. ook paramedische beroepen.
3. De vroedvrouwen, verpleegsters, verzorgsters.
4. De ziekenhuis-organisaties, sanatoria, krankzinnigengestichten, enz..
5. De organisaties van de preventieve zorg (kruis-vereenigingen en de specifieke vereenigingen).
6. De industrieele gezondheidszorgen.
7. Medisch contrôle- en keuringsinstituut en nog nader te overleggen instellingen.
8. Vereeniging van Nederlandsche gemeenten.
9. Eventueel organisaties op gebied van kinderuitzending e.a..

Dit orgaan moet zich splitsen in afzonderlijke secties en ondersecties. Het staat in zijn geheel onder voorzitterschap van een vertegenwoordiger van het Departement en in geregeld contact met de betrokken afdeelingen van het Departement en met het Staatstoezicht.

Want dit is wat op de tweede plaats in de lijn van het Volksgezondheidsplan tot stand dient te worden gebracht: een goed geoutilleerd Departement van Volksgezondheid. Wij kunnen er nog op terug komen, of dit inderdaad een eigen departement moet zijn, dan wel een afdeeling van een ander departement. Maar in elk geval is

noodig, dat er een sterk departementaal apparaat komt. Het moet worden gesteld onder niet alleen deskundige, maar ook vakkundige leiding en worden gedifferentieerd in afdeelingen, welke onder bekwame leiding staan en over den bijstand van experts op de diverse gebieden der sociale geneeskundige en moderne hygiëne kunnen beschikken.

Het moet onder zich hebben een uitgebreide documentatie en statistiek, alsook een eigen afdeeling Research en in staat zijn de krachten aan zich te trekken, die onze Volksgezondheid vooruit kunnen helpen. Tusschen dit Departement en het Volksgezondheidsorgaan, resp. tusschen beide afdeelingen en secties, moet een georganiseerd contact bestaan, zoodanig, dat het particulier initiatief en alles wat er omgaat in de medische en sociaal-hygiënische wereld, in directe verbinding kan komen met het departement en omgekeerd, zoodat de beschikbare krachten en de naar voren komende initiatieven van beide zijden tot hun waarde komen. Er zal daardoor een sterke mate van overheidsbemoeiïngen mogelijk zijn, die ook noodig is, met het oog op een juiste behartiging van het algemeen welzijn — de eenige taak van de Overheid — die bijzonder in noodtijden, zooals de Volksgezondheid thans beleeft, wel sterk spreken moet.

Op deze wijze ontstaat een *georganiseerd contact* tusschen de overheidsinstanties en die van het particuliere initiatief en is deze samenwerking niet meer, zooals tot nu toe, afhankelijk van toevallige omstandigheden en van een subsidiestelsel, dat al even onsystematisch en onoverzichtelijk is als de geheele ongeordend opgegroeide openbare gezondheidszorg. Hierdoor zal het ook mogelijk worden in de regionaal werkende vereenigingen orde en coördinatie te brengen en door een goed geleide zeggenschap directen invloed uit te oefenen, daar waar ingrijpen tot nu toe niet mogelijk en helaas al te vaak noodzakelijk is.

Deze Centrale R.V.V. moet zijn provinciale- en ook zijn districtsgeledingen krijgen. In den provincialen raad voor Volksgezondheid (Prov. R.V.V.) zullen m.m. dezelfde organisaties samenwerken als in den centralen raad, terwijl in de districts-geledingen de uitvoerende organen gecoördineerd worden, die daar in samenwerking met de betrokken gemeenten de *districts-gezondheidsdiensten* zullen vormen.

Deze districts-gezondheidsdiensten zijn dus de consequente voortzetting naar beneden van het landelijk gecentraliseerde toporgaan en zijn de organen, waarvan de provinciale R.V.V. zich bedienen om, in samenbundeling van alle krachten, het werk aan de periferie gedecentraliseerd tot uitvoering te brengen. Zij staan onder toezicht van den Gen. Inspecteur van de Volksgezondheid in de betrokken Provincie.

Er is natuurlijk een volledige uitwerking noodig van deze landelijke provinciale- en districtsorganisaties, van hun werkwijze, van hun bevoegdheden, van hun onderlinge verhouding, enz., die ik echter op dit oogenblik buiten beschouwing wil laten, omdat het slechts gaat om de groote lijnen van een nationaal gezondheidsplan. In dit in groote lijnen geprojecteerde plan rest ons thans nog de plaats en de functie te bepalen van het ziekenfondswezen.

Wij zagen, dat in den Centralen R.V.V. slechts zij behooren, die voor

de uitoefening van hun beroep als deskundigen kunnen worden beschouwd, alsmede diegenen, die in de uitvoering van de gezondheidszorg een belangrijk aandeel hadden. Tot deze laatsten kunnen worden gerekend de besturen van ziekenhuizen, kruisvereenigingen, Geneeskundige-diensten en derg.. Natuurlijk denkt men hier ook onmiddellijk aan de ziekenfondsen.

Toch is hier een belangrijk verschil. In eigenlijken zin zijn de ziekenfondsen geen organen met een bepaalde uitvoerende taak in de gezondheidszorg. Wel zijn zij belangrijk en onmisbaar en het kan niet worden ontkend, dat, zooals de zaken zich nu eenmaal hebben ontwikkeld, het ziekenfondswezen wèl een rol daarin gespeeld heeft. Maar dan moet toch onmiddellijk worden vastgesteld, dat dit een rol was, die niet inhaerent is aan het eigenlijke ziekenfondswezen; integendeel, omdat er geen Volksgezondheidsapparaat bestond en de Maatschappij voor Geneeskunst zelf partij was, werd het ziekenfondsterrein ten onrechte gebruikt als strijdperk om belangrijke kwesties, die niets met het ziekenfonds te maken hadden, b.v. de verhouding arts-patiënt, specialisten-registratie, enz. daar uit te vechten.

Het zal de verhoudingen in het ziekenfondswezen zeer ten goede komen, wanneer dergelijke zaken kunnen worden behandeld in de sfeer waarin zij thuis hooren, n.l. in het Gezondheidsorgaan. Voor het eigenlijke ziekenfondswezen is het noodig een eigen orgaan in het leven te roepen, waarin alle ziekenfonds-aangelegenheden in engeren zin, in zooverre deze door de wet ter regeling zijn overgelaten, worden behandeld en waarin de besturen en via hen, de verzekerden, in de ziekenfondsen gelegenheid hebben hun belangen te behartigen.

Zij kunnen volledige medezeggenschap hebben in het beheer van dit apparaat, tezamen met de deelnemers en andere belanghebbenden. Door aan dit apparaat denzelfden organisatie-vorm te geven als aan het gezondheidsapparaat, n.l. een toporgaan met provinciale en districtsgeledingen, is het mogelijk een wisselwerking tot stand te brengen tusschen de overeenkomstige geledingen. Onder deze omstandigheden kan zelfs aan het ziekenfondswezen een vertegenwoordiging gegeven worden in den R.V.V. en zijn geledingen, om daar *algemeene* gezondheidsbelangen mede te behartigen.

Op deze wijze kan voorkomen worden, dat de R.V.V. het terrein zou worden, waarop allerlei ziekenfonds-kwesties worden uitgevochten en dat die raad daardoor, evenals vroeger de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, zal worden tot een strijd-organisatie ter behartiging van vakbelangen. Dit is zoowel een eisch van de Volksgezondheid, als van het ziekenfondswezen.

Deze beide organen, de R.V.V. en het financieele orgaan, dienen elk door een wet in het leven te worden geroepen; die voor het eerste zou men de *Gezondheidswet* kunnen noemen, die voor het tweede de *Ziekenfondswet.* In deze ziekenfondswet worde alles geregeld wat voor het ziekenfondswezen van belang is, waarvoor moge verwezen worden, wat het verzekerings-technische en administratieve gedeelte betreft, naar het uitvoerige rapport Snellen—v. d. Mandele.

Tevens geve deze wet uitbreiding aan het begrip verplicht verzekerden, in dien zin, dat de voordeelen, die hierdoor geboden worden aan een bepaald deel van de bevolking, ten goede komen aan de geheele bevolkingsgroep die in de termen van het ziekenfonds valt, dus aan allen wier inkomen ligt beneden de welstandsgrens. Dit is een eisch van een goede en gelijke geneeskundige verzorging van het geheele volk, een eisch ook van economie en efficiency, die een einde maakt aan het onhoudbare willekeurige instituut van verplicht verzekerden, volgens normen, die niets met de volksgezondheid te maken hebben en tevens het einde van een administratieven chaos.

De te betalen premie kan worden vastgesteld volgens een systeem van glijdende schaal; er kan dus rekening worden gehouden met den welstand, terwijl de medische voorziening niet afhankelijk behoeft te zijn van de daardoor ontstane premieverschillen.

Door deze wettelijke regeling heeft het bestaan van meerdere ziekenfondsen geen zin meer. Zij zijn uniform geworden en teruggebracht tot de juiste verhouding, n.l. verzekerings-technische administratieve organisaties. De uniformiteit zal vanzelf leiden tot unificatie. Het is een kwestie van tactiek of de bestaande ziekenfondsen worden opgeheven, dan wel geleidelijk zullen verdwijnen binnen een vastgestelden termijn. Omtrent het personeel en de administratieve apparaten en de technische en finantieele contrôle-instellingen moeten natuurlijk regelingen getroffen worden voor de nieuwe organisatie. Het behoeft geen betoog, dat een geweldige vereenvoudiging, een groote besparing tot onmiddellijk gevolg zou zijn. Een besparing, die van een omvang geacht kan worden, dat naast een veel ruimere verstrekking door de ziekenfondsen, het Volksgezondheidsplan daardoor kan worden betaald, vooral indien de medische contrôle ook zal worden gecentraliseerd.

De hoofdzaak is echter voor de deelnemers, dat hun vertrouwenspositie als arts in het ziekenfonds is veilig gesteld, doordat zich geen instantie kan plaatsen tusschen de verhouding arts-patiënt en dat dan ook hun materieele belangen zijn veilig gesteld in het overleg tusschen verzekerden en deelnemers.

Bovendien blijft binnen deze regeling de mogelijkheid het ziekenfondswezen los te houden van de sociale verzekeringswetten, wier maatregelen gericht zijn op andere dan op gezondheidsbelangen en dit te houden onder het Departement van Volksgezondheid (Afd. V. G.).

Wanneer eenmaal dit financieele apparaat bestaat, moet men zich afvragen of het ook niet dienstbaar gemaakt kan worden aan de overige voorzieningen, die voor de Volksgezondheid noodig zijn, m.n. die voor de preventieve zorg voor welke tot nu toe in het algemeen niet de financiën voorhanden waren, die noodig waren om het preventieve werk zoo efficiënt mogelijk te doen zijn.

Evenzeer als het een eisch is van algemeen belang, dat ieder beneden de welstandsgrens verplicht verzekerd is, is het een eisch van algemeen belang, dat ieder inwoner van Nederland medehelpt aan het werk van de volksgezondheid en althans zijn bijdragen betaalt aan de kosten daarvan. Dit zou mogelijk zijn door de invoering van *een*

gezondheidspremie, uit welke een fonds gevormd wordt, waaruit de kosten worden betaald van de preventieve maatregelen, die door de preventieve organen van de districtsdiensten worden noodig geacht. Dit zou groote mogelijkheden openen voor de preventieve geneeskunde en voor het werk van de districts-diensten. Vanzelfsprekend zou dit fonds beheerd moeten worden door vertegenwoordigers van de preventieve organen en de leden daarvan. Het financieele apparaat zal dus bestaan uit 2 fondsen: het *ziekenfonds* en het *gezondheidsfonds*, elk met een eigen beheer.

Dit onderdeel is natuurlijk niet essentieel voor het geheel, maar moet toch wel gezien worden als een belangrijk onderdeel, omdat alléén een organisatie nog geen waarborg beteekent voor een nuttig effect. Daarvoor is het geld nu eenmaal een onmisbare en vaak beslissende factor. Wil de preventieve zorg verder komen dan tot nu toe, dan mag deze niet afhankelijk blijven van den welstand van den betrokkene of van de inzichten van plaatselijke instanties, die zich al of niet zijn lot aantrekken; om niet te spreken van al of niet georganiseerde bedelarijen, die noodig zijn voor bepaalde voorzieningen of nooden.

Daarbij behoeft de charitas niet in het gedrang te komen. Er blijft ruimte genoeg voor daden van particuliere hulp en van georganiseerde liefdadigheid. Alleen mag de volksgezondheid niet afhankelijk gesteld worden van toevallige omstandigheden. Even goed als ieder Nederlander recht heeft op een afdoende curatieve hulp, *heeft het Nederlandsche volk in zijn geheel recht op een goed geleide en doorgevoerde preventie.* Dit is het belang van ieder en van allen; zonder deze preventie en de daarvoor benoodigde gelden, verliest een nationaal gezondheidsplan zijn beteekenis.

Samenvattend kan men dus zeggen, dat op deze wijze bereikt wordt, dat, naast het gezondheidsorgaan met een uitvoerende taak op alle gebieden van de volksgezondheid, een financieel apparaat staat, op dezelfde wijze georganiseerd en in staat alle voorzieningen mogelijk te maken, die in medisch sociaal-hygiënisch en algemeen hygiënisch opzicht noodig zijn.

In deze beide apparaten beschikt de gemeenschap en de overheid over een orgaan, waardoor het geheele werk van de gezondheidszorg kan worden uitgevoerd en gefinancierd. De overheid kan dit orgaan zoodanig aan zich verbinden en er een zoodanig toezicht op uitoefenen, dat zij haar verantwoordelijkheid voor een doelmatige volksgezondheidszorg volledig gedekt weet en zoo, dat zij de zekerheid heeft, dat de sommen, die aan de volksgezondheid besteed moeten worden, doelmatig gebruikt worden.

Hoe dit alles te bereiken?

In de eerste plaats is het noodig, dat een Departement van Volksgezondheid wordt ingesteld.

Men kan zich op het standpunt stellen, dat het niet aan ons is over dergelijke kwesties te oordeelen, omdat dat politieke inmenging

zou beteekenen; maar wij mogen als denkende menschen toch onze meening hebben. Feit is, dat, in zoo goed als alle gepubliceerde en ontworpen plannen, die noodzaak gevoeld en geuit wordt.

Feit is ook, dat in zoo goed als alle cultuurlanden een dergelijk overheidsapparaat bestaat, zonder welk een goed functioneerende gezondheidszorg in het huidige staatsbestel trouwens niet wel denkbaar is.

Tegen de meening, dat dit even goed zou kunnen onder de auspiciën van een departements*afdeeling*, moet worden aangevoerd, dat dit medebrengt alle nadeelen van te zijn uitgerangeerd op een zijlijn van een departement en te staan onder dep. functionarissen, die eerst weer moeten worden overtuigd van de desiderata en inzichten van een evt. R.V.V., alvorens er kans bestaat, dat er zich een minister voor gaat interesseeren — en de ervaringen in dat opzicht zijn niet bemoedigend.

Dat brengt het nadeel mede, dat de volksgezondheid de stem mist die in den Ministerraad en in het Parlement aandacht vragen kan over Volksgezondheidszaken en een eigen begrooting in te dienen en te verdedigen; dat volksgezondheid den sluitpost vormt op de begrooting van de sociale verzekering. Vooral ook waar het geldt aangelegenheden, die indirect met volksgezondheid te maken hebben, als volksvoeding, woning- en stedebouw, onderwijs e.d..

Vooral achten wij het noodig omdat „gouverner c'est prévoir" en juist volksgezondheidszorg, preventie plegen beteekent, ook in de departementale functies. En het is duidelijk, dat, om op deze bijzondere terreinen te kunnen voorzien en te kunnen vooruit zien, vakkundigheid, niet in politieken of ambtelijken, maar vooral in medisch-hygiënischen zin onontbeerlijk is.

Pas dan kan verwacht worden, dat er in een tijd van verarming en dus ook van bezuiniging, die nu komen gaat, gelden beschikbaar gesteld worden voor de uitvoering van dit gezondheidsplan; geld, voor zaken die geen tastbare rente opbrengen, maar eerder duurder worden naarmate ze beter functioneeren; geld, dat men moet durven uitgeven als een wissel op de toekomst, met de fierheid van de Vaderlandsche leuze dat „de Cost voor de baet uitgaet". Pas dan kan verwacht worden dat aan „Volksgezondheid" de plaats gewaarborgd wordt, die haar in het geheel van de zorg voor de Volkswelvaart en vooral ook van den wederopbouw toekomt.

Ten tweede:

Wat betreft *het Centrale gezondheidsorgaan*, (R.V.V.) ware de mogelijkheid te overwegen de reeds bestaande centrale commissie van de volksgezondheid, ingesteld bij Ministerieele Beschikking van 22 Jan. 1945, uit te breiden en om te vormen tot den toekomstigen Centralen Raad. Deze bevat immers reeds de instanties, wier co-ordinatie beoogd wordt, terwijl in het statuut de mogelijkheden van verdere uitbreiding en differentiatie zijn opengelaten. Het M.C. kan zelf maatregelen nemen om deze suggestie tot uitvoering te brengen.

Ten derde:

Er moge wel in acht genomen worden, dat spoed betracht moet worden.

1. Omdat de situatie in sommige ziekenfondsgebieden uiterst precair is en calamiteiten te verwachten zijn. Dit zou nadeelig zijn voor de totstandkoming van dit plan, dat zich in een rustige sfeer dient te ontwikkelen. Daarom moet in het kader van het geheele plan aan de realiseering van de ziekenfondsplannen prioriteit gegeven worden.
2. Met het oog op de plannen, die ook van andere zijde ongetwijfeld worden voorbereid, is het van het grootste belang met het M.C. plan door te zetten.
3. Omdat men van geallieerde zijde zoo spoedig mogelijk, dat is in den nazomer, in Londen bijeen wil komen ter bespreking van de Engelsche gezondheidsplannen in het kader van het Beveridgeplan en daarbij wil overleggen omtrent de volksgezondheidszorg in andere landen, o.a. ook in Nederland, en het is gewenscht dat men dan klaar is.

Ten vierde:

Het is duidelijk, dat voor de instelling van deze 2 groote instituten onmiddellijke voorziening vereischt wordt van deskundige en voor deze bijzondere taak bevoegde medici.

Voor een meer sociale instelling van alle beroepsgroepen — medici, verpleegsters, enz. — moet een algemeene herziening van het hooger onderwijs en van de vakopleiding voor de nevenberoepen, als eerste eisch gesteld worden. Dit is echter een desideratum, waaraan slechts op de langere baan kan beantwoord worden.

De *onmiddellijke* voorziening in de vereischte medische krachten kan slechts bereikt worden door de aanvullende instelling van een academisch specialisme dat wij tot nu toe niet kenden, doch dat zijn voorlooper reeds had in de vroegere hygiënische opleiding, die voorzag in een behoefte, die toen reeds gezien, maar niet algemeen gevoeld bleek te worden; zonder twijfel is het noodig dat deze opleiding ten spoedigste in herzienen vorm, wordt doorgezet. Dit „public health officer"- schap is evenzeer noodig voor de ambtelijke functies als nuttig en gewenscht voor hen, die de particuliere gezondheidszorg willen leiden, opdat deze zal kunnen beantwoorden aan de hoogere eischen die aan haar gesteld gaan worden.

Ten vijfde:

Bij de voorbereidingen ter voorziening in de deskundige en specialistisch gevormde krachten, die noodig en onmisbaar zijn om het gezondheidsapparaat te doen functioneeren, mag niet uit het oog verloren worden dat de financieele positie van deze functionarissen op een geheel ander niveau dient te komen dan tot nu toe het geval was.

Wil bereikt worden dat de *beste* krachten zich voor dit allerbelangrijkste en vaak zware werk beschikbaar stellen, dan is het noodig dat het salaris op zulk een peil staat, dat practisch de keuze niet beperkt blijft tot candidaten, die op eenigerlei wijze gelegenheid hadden zich financieel onafhankelijk te maken, hetgeen geen garantie inhoudt voor hun bekwaamheid. Ofwel dat het idealisme dat voor deze functies noodig is en dat hen over de financieele bezwaren doet heenstappen, onafwendbaar gedrukt gaat worden door de materieele zorgen van elken dag.

Dan moet een zoodanige salarisregeling worden getroffen dat in deze medische functies eenzelfde inkomen te bereiken is als in een normale huisartsen- of specialistenpraktijk.

Ook voor de verplegende en andere hulpkrachten, in dienst van de georganiseerde gezondheidszorg, is een salarisherziening een eerste vereischte om uit den noodtoestand te komen, waarin die dienst is geraakt, en om het peil te kunnen handhaven, dat noodig is om deze verantwoordelijke functies in onafhankelijkheid te kunnen uitoefenen.

Ten zesde:

Voor direct is ook noodig, dat op groote schaal een actie ontplooid wordt in den zin van Engeland, waar onder de leuze van „A battle for health" een grootscheepsche propaganda gevoerd wordt voor de Engelsche Health Planning. Want, maken wij ons geen illusies: deze opzet zal niet zoo maar vanzelf tot stand komen. Ook in kringen die het wellicht goed meenen met de volksgezondheid, is men geneigd de momenteele calamiteit als een voorbijgaand iets te zien en zich zelf te sussen met de verwachting, dat het wel goed zal komen. Daar moet een stoot gegeven worden uit alle sirenes, om het noodsein te geven, nu niet voor het luchtgevaar, maar voor het veel grootere, waarin onze volksgezondheid en onze volkskracht verkeert.

Het is aan het M.C. om op den knop te drukken.

Wanneer, zooals Forby het formuleert, Health Planning beteekent „het omzetten van de geneeskunde van een beperkte individueele actie in een sociale functie met onbeperkte perspectieven", dan kan het M.C. en de uit haar groeiende Maatschappij haar gezondheidsplan voorhouden aan de Gemeenschap als een groot doel, dat haar brengen zal een alles omvattende gezondheidszorg, die den grondslag vormt voor het geluk der menschheid.

Het zal er zijn beste krachten aan kunnen geven en met meer vrucht, nu het onvruchtbare ziekenfondsprobleem de beste krachten niet langer zal absorbeeren. Dan zal de veranderde houding der medici tegenover de brandende gezondheidsproblemen de oogen openen van hen, die meenen, dat nog even goed als vroeger over ons en zonder ons deze zaak geregeld kan worden, om te ontwaren, dat er iets is veranderd in de kringen van de vroeger zoo rustig praktizeerende geneesheeren. En als het noodig is, moet ervaren worden, dat onze verzetseenheid nog levend is en blijft, tot bereikt is datgene, waarvoor dit betoog den grondslag wil leggen.

Eerst dan, maar ook niet eerder, zal de strijdbijl kunnen worden neergelegd, niet om haar te begraven, maar om haar om te smeden tot een ploegschaar voor het kweeken van een rijken oogst.

Discussies.

Het eerst was het woord aan WIBAUT, die eenige moeilijke punten in deze kwestie naar voren wenschte te brengen. De kwesties, waaromtrent overeenstemming met Mol bestond, belicht spreker aan de hand van een nota, welke enkele leden van het Centrum, tezamen met Mol, aan de kabinetsformateurs, Schermerhorn en Drees, hebben overhandigd. Allereerst werd daarin gevraagd om instelling van een Departement voor Volksgezondheid. Ook al zijn er in op dit gebied deskundige kringen bezwaren tegen een dergelijk departement, toch heeft het Centrum gemeend, dat de noodzaak van een meer bewuste zorg voor de zoo ernstig geschokte volksgezondheid het best kon worden beklemtoond door het bepleiten van een eigen departement.

Een tweede kwestie, waaromtrent overeenstemming bestond, is de instelling van een Raad voor Volksgezondheid, als schakel tusschen het ministerie en het op dit gebied zoo sterk ontwikkelde particulier initiatief, welke Raad 1e. een uitvoerende en coördineerende taak en 2e. een adviseerende taak t.o.v. de regeering zou hebben.

De moeilijkheden komen van den kant van het ziekenfondsvraagstuk. Mol heeft er op gewezen, dat wij na 20 of misschien wel 50 jaar dokteren aan dit vraagstuk, nog niet geslaagd zijn in het vinden van een oplossing. Waarom is dat zoo moeilijk? Omdat we hier te doen hebben met twee partijen: aan den eenen kant de verzekerden, aan den anderen kant de deelnemers, ieder met zekere belangen. Zegt men, dat bij de verzekerden en bij hen, die namens de verzekerden optraden, zoo dikwijls andere invloeden een rol speelden, dan direct met de volksgezondheid te maken hadden, dan is dit volgens spreker slechts ten deele juist. De woordvoerders van de verzekerden brachten, ook als zij als politieke groep optraden, eischen naar voren, waarvan zij wisten, dat deze leefden onder hun menschen. De moeilijkheden, die wij niet hebben kunnen oplossen, worden in de plannen van Mol verplaatst van den Raad voor Volksgezondheid, naar het verzekeringtechnisch apparaat. Daar zullen zij in hun vollen omvang naar voren komen. Medische behandeling en financiering houden noodzakelijk verband met elkaar en daarom zullen in het verzekering-technisch apparaat de tegenstrijdige belangen hun plaats weer opeischen. Datzelfde geldt voor het tot stand brengen van een ziekenfondswet.

Mol wil aan de ziekenfondsen een plaats in den Raad voor Volksgezondheid geven, maar alleen om algemeene gezondheidsbelangen te bepleiten. Hier doet zich weer de moeilijkheid voor, dat men deze belangen niet los kan maken van de kosten. Wanneer men het Ziekenfondsvraagstuk direct of indirect in den R.V.V. ter sprake brengt, zullen de ziekenfondsen hier een plaats willen innemen en zal deze niet onbelangrijk kunnen zijn.

Spreker vraagt zich af, waarom het ziekenfondswezen losgemaakt

zou moeten worden van de sociale verzekering, wanneer het niet komt tot een afzonderlijk departement. Een van de argumenten, die Mol gebruikte, is, dat hij er bezwaar tegen had de menschen verzekerd te doen zijn van de wieg tot het graf; dit argument raakt echter volgens spreker de kwestie niet.

Tegen de gedachte, eenzelfde financieel apparaat ook dienstbaar te maken aan de volksgezondheid (preventie) en het ziekenfondswezen, meent spreker te moeten waarschuwen. Op die manier zou de ziekenfondskwestie in den Raad weer gaan domineeren en het is inderdaad beter het ziekenfondswezen een afzonderlijke plaats te geven. Dat geldt niet alleen voor het staatkundig apparaat, maar ook voor de nieuwe Maatschappij. Voor dit laatste pleit, dat de artsen in de volksgezondheid direct ideëele belangen voorstaan, die eigenlijk tegen de persoonlijke materieele belangen ingaan. In een zeer voorloopig ontwerp tot reorganisatie van de Maatschappij, heeft het Centrum dan ook getracht deze dingen zooveel mogelijk te scheiden.

Tenslotte zegt spreker, dat hij uiteraard meer gesproken heeft over de negatieve, dan over de positieve kanten van de zaak. Het positieve onderschrijft spreker voor 100 % en hij is overtuigd, dat deze aangelegenheid behoort tot de meest belangrijke, waarvoor de artsen zich in de komende jaren gesteld zullen zien.

In zijn antwoord wijst Mol er op, dat wij de beslissing over de departementale organisatie natuurlijk moeten afwachten. Spreker zou het echter van groote beteekenis vinden, wanneer de volksgezondheid als afzonderlijk belang met een eigen begrooting en een eigen financieel apparaat, door een afzonderlijk minister naar voren gebracht zou kunnen worden. Dat heeft hij ook bedoeld met zijn betoog voor de scheiding van de sociale verzekering: de voorzieningen op dit gebied moeten niet afhankelijk worden gemaakt van de algemeene sociale verzekering. Bij zijn opmerking over het niet afhankelijk zijn van de hulp t.o.v. de premie, heeft spreker het oog gehad op een glijdende schaal. Wanneer iemand een lagere premie betaalt, dient dit niet te beteekenen, dat hij minder medische hulp krijgt. Het belang van scheiding tusschen het gezondheidsapparaat en het financieele apparaat, onderstreept Mol nogmaals: datgene, waaraan volgens Wibaut de Maatschappij is te gronde gegaan, zou in het nieuwe volksgezondheidsapparaat tot nog grootere nadeelen leiden.

De Snoo zegt, dat hij met enkele anderen eenige jaren aan deze zelfde kwestie heeft gewerkt en hij is er van overtuigd, dat de grondgedachten van Mol eigenlijk volkomen overeenstemmen met degenen, waarvan spreker en zijn medewerkers uitgingen. Slechts hebben zij de zaak meer uitgewerkt aan de periferie. Spreker betoogt, dat gezondheidszorg gemeenschapszorg is. De financiën mogen in dezen geen rol spelen. De geheele gezondsheidzorg moet op pooten gezet worden, want georganiseerde gezondheidszorg kenden wij in ons land nog niet. Alle mogelijke instanties bemoeiden zich er mee, maar de algemeene organisatie ontbrak. Met de gedachte, het ziekenfondswezen in het groote geheel een bepaalde taak toe te wijzen, hoofdzakelijk die van

verzekering-technisch apparaat, gaat spreker volkomen accoord. De taak van de overheid, die geadviseerd moet worden door deskundigen, zal zijn de particuliere instellingen toe te wijzen wat zij te doen hebben en daarop contrôle uit te oefenen. Bij alle waardeering voor het particulier initiatief, moet men toch erkennen, dat de zaak dringend reglementeering behoeft. Spreker heeft bij zijn plannen een scheidingslijn getrokken tusschen de algemeene gezondheidszorg, die voornamelijk preventief zou zijn en de individueele gezondheidszorg. Bij deze laatste komt men terecht bij het ziekenfondswezen en dan vanzelf bij artsen, apothekers enz. en hun organisaties, die in het geheel gecoördineerd zullen moeten worden.

Dit laatste punt geeft HERINGA aanleiding te betoogen, dat de artsen zich niet moeten laten coördineeren op een wijze, die dreigt tekort te doen aan hun vrijheid. De artsenmaatschappij dient volledige vrijheid te behouden tegenover de overheid. Ook verplicht lidmaatschap dient te worden afgewezen. Vervolgens heeft spreker met bevreemding telkens de tegenstelling hooren gebruiken tusschen het nemen van algemeene preventieve maatregelen en de individueele hulp door den arts aan het individu gegeven. Spreker had altijd de meening, dat ook de individueele huisarts een belangrijke preventieve taak in het gezin vervult.

Onbesproken is gebleven de precaire positie, waarin de huisarts zich door de toestanden in het ziekenfondswezen bevindt: overbelasting met administratieve maatregelen en teveel patiënten, waardoor van de preventieve zorg dikwijls weinig terecht komt.

De stelling, dat de ziekenfondsen niet in den gezondheidsraad thuis hooren, kan spreker niet onderschrijven: ziet men ze als uitingen van persoonlijk initiatief, gericht op een zoo goed mogelijke verzorging van curatieve en preventieve hulp, dan hooren zij er wel degelijk onder.

HILLEN meent, dat alle artsen in de toekomst zullen moeten staan onder jurisdictie van de Maatschappij, evenwel zonder dat tot verplicht lidmaatschap wordt overgegaan. Daarvoor zou een wettelijke grondslag noodig zijn. Vervolgens is het niet voldoende, dat de artsen vertegenwoordigd zijn in den Raad voor Volksgezondheid. De Maatschappij moet zelf een apparaat in het leven roepen, dat voortdurend actief blijft op het gebied van de gezondheidszorg. Tegenover het betoog van de Snoo dient te worden vastgesteld, dat de gezondheidszorg geen overheidszorg moet zijn, maar gezinszorg, al dient de overheid die zorg binnen ieders bereik te brengen.

SNELLEN verheugt er zich over, dat een onderwerp als dit hier aan de orde gesteld is. Hij betreurt het, dat de ziekenfondscommissie niet in dezen gekend is, zoodat de zaak ook van den kant van de commissie belicht had kunnen worden. Met Mol en Wibaut is spreker het voor het grootste deel eens. De gedachte, dat het fonds een apparaat is in dienst van de volksgezondheid, dat losgemaakt moet worden van alle andere invloeden, is even aannemelijk als de gedachte, dat men het ziekenfondsvraagstuk losmaakt van het gezondheidsplan,

niet omdat dit laatste principieel noodig zou zijn, maar omdat men practisch op die manier het gezondheidsplan het best tot stand zal kunnen brengen. Is eenmaal het ziekenfondswezen op de juiste leest geschoeid, dan zullen er tal van redenen zijn, om het door Mol voorgestelde contact met het volksgezondheidsapparaat tot stand te brengen. Er zullen nu eenmaal, speciaal in het toporgaan voor de ziekenfondsen, tal van kwesties aan de orde komen, die betrekking hebben op de gezondheidszorg, terwijl het hier bedoelde contact ook tot uitdrukking kan brengen, dat overwegingen van volksgezondheid den voorrang hebben boven overwegingen van sociale verzekering.

Door DUBOIS wordt nog eens beklemtoond, dat het een groot voordeel zou zijn, wanneer alle moeilijkheden en ruzies van het fondswezen eindelijk hun oplossing zouden vinden, doordat er een goed werkend ziekenfondsapparaat met een juiste opvatting van zijn taak tot stand komt en doordat de artsen rechtszekerheid krijgen.

WEEBERS meent, dat één belangrijk punt duidelijker moet worden gesteld. Spreker meent nl., dat met uniformiteit de zaak niet is opgelost, maar dat unificatie noodzakelijk is. Dit veronderstelt, dat ook de Maatschappij het offer brengt haar eigen ziekenfondsen op te heffen. Vooral voor de curatieve zorg zullen spoedig meer concrete plannen moeten worden ontworpen. Daarom stelt spreker voor een kleine commissie in te stellen, die op korten termijn de plannen uitwerkt. In die commissie zouden artsen uit het Oosten, Zuiden, Noorden en Westen met iemand uit het Centrum zitting kunnen hebben.

Er ontwikkelt zich daarop een gedachtenwisseling over de vraag, of deze commissie al of niet aanstonds, of althans op zeer korten termijn moet worden samengesteld.

Vanuit de vergadering wordt er op aangedrongen, zooveel mogelijk spoed te betrachten, waarbij o.a. ter sprake komt de vraag van de kabinetsformateurs om spoedig een uitgewerkt plan te mogen ontvangen. MOL zegt in dit verband nog, dat wij moeten trachten alle M.C.-leden voor de plannen te winnen. Hij deelt mede, dat v. d. Mandele volledig met het door hem ontwikkelde plan accoord gaat. In de verschillende districten zou men deze materie moeten gaan bespreken, waarna de daar ontwikkelde gezichtspunten aan de landelijke commissie kunnen worden voorgelegd.

WIBAUT, die de leiding van de vergadering heeft overgenomen, voelt alles voor spoed, maar meent, dat in een zoo belangrijke kwestie te groote spoed nadeelig zou zijn. Men moet ons nooit kunnen verwijten, dat wij de periferie niet voldoende gehoord hebben. De geheele zaak is in het Westen pas veertien dagen aan de orde. Een ziekenfondsplan kan slechts dan verder worden uitgewerkt, wanneer alle leden tenminste van de groote lijnen hebben kunnen kennis nemen. Slechts over een punt als de unificatie kan men met voldoende zekerheid spreken als een algemeene wensch van alle artsen.

Tenslotte wordt besloten, dat men binnen veertien dagen suggesties zal doen omtrent personen, die geschikt en bereid zijn om aan de

werkzaamheden van de bedoelde commissie deel te nemen, waarna het Centrum deze commissie zal instellen.

Door VAN BALEN wordt nog ter sprake gebracht de door den minister in Januari j.l. ingestelde centrale commissie voor de volksgezondheid, bestaande uit vertegenwoordigers van het Zuidelijke M.C., Militair Gezag en de Geneeskundige Inspectie. Men heeft in het Zuiden de ervaring, dat het belangrijk is in dezen vorm voortdurend met de autoriteiten in contact te staan en geeft daarom in overweging te bevorderen, dat deze commissie haar werkzaamheden voortzet, nadat eerst het geheele land er in vertegenwoordigd is.

De *voorzitter* antwoordt, dat het Centrum den indruk had, dat het werk van deze commissie min of meer was vastgeloopen, hetgeen volgens van Balen samenhangt met de bevrijding van het Oosten en daarna van het Westen, waarna samenroeping van de Zuidelijke commissie geen zin meer had. De voorzitter geeft in overweging, dat de Zuidelijke commissie zelf zal voorstellen de commissie thans over het geheele land uit te breiden, waarna bij een positief antwoord het advies van het Centrum gevraagd kan worden omtrent de samenstelling van de commissie in haar nieuwen vorm.

Aan het eind van de vergadering doet BORST nog eenige mededeelingen over de top-organisaties van de illegaliteit. In den zomer van 1944 werd de behoefte gevoeld te komen tot een samenbundeling van illegale organisaties. Het M.C., dat tot dan toe geen direct contact met anderen had onderhouden, heeft daaraan willen medewerken. Tot stand gekomen is toen de groote adviescommissie „G.A.C.", die werkte in drie secties, tusschen welke weer een contactcommissie bestond. Men had geregeld contact met de Regeering en er werden ook adviezen gevraagd van politieken aard. Dat heeft er toe geleid, dat de G.A.C. zich is gaan rangschikken volgens politieke richtlijnen. Naast een rechter- en een linker-sectie, was er een a-politieke sectie, die de N.C.-sectie werd genoemd (Nationaal-Comité-sectie). Hierin vond het M.C. zijn plaats, met het N.S.F., het hoogleerarenverzet, het studentenverzet e.a.. Hoewel deze sectie aanvankelijk bezwaar had ook maar eenigszins op politiek gebied te komen, heeft men toch t.a.v. verschillende vraagstukken een positief geluid doen hooren en daarmede een nuttige rol kunnen spelen. Tegen den wensch van de Regeering in de laatste phase van het verzet, om te beschikken over de G.A.C. voor allerlei politieke adviezen, bestonden ernstige bezwaren. Daarvoor had men geen mandaat. Zoo is geleidelijk het plan tot ontwikkeling gekomen voor de instelling van een nationale adviescommissie van 50 menschen ten behoeve van de Regeering. In deze advies-commissie, die thans gevormd is, is $\frac{2}{3}$ van de leden aangewezen door het groot-burgerlijk comité of vaderlandsch comité (de oude politieke partijen) en $\frac{1}{3}$ door de G.A.C., welke laatste een recht van veto had t.o.v. de eerste groep, nl. voorzoover personen zouden worden voorgedragen, die zich niet in nationalen zin hadden gedragen.

In verband hiermede heeft de G.A.C. haar beteekenis voor een groot deel verloren. Zij wil haar werkzaamheden in enkele opzichten

nog voortzetten, nl. voor de liquidatie van het verzet, het rechtsherstel en den steun voor getroffenen en in de derde plaats toezicht uitoefenen op en richtlijnen geven voor de zuivering.

Nadat nog een aantal kleinere kwesties op dit terrein besproken is, sluit de voorzitter de eerste landelijke conferentie met een hartelijk woord van dank aan Dr. Cornelis en zijn helpers en helpsters voor de voortreffelijke organisatie.

Amsterdam, 7 Juni 1945.

NOTA van het Centrum van het Medisch Contact, inzake de organisatie van de Volksgezondheid.

De Volksgezondheid behoort tot de allerbelangrijkste problemen van het herstel van onze volkskracht en wederopbouw van ons maatschappelijk leven. Als zoodanig verdient zij een zeer op den voorgrond staande plaats in de belangstelling der Regeering.

In medische kringen heerscht de overtuiging, dat, terwijl onze volksgezondheid voor den oorlog op een zeer hoog peil stond, en de toen bestaande organisatievorm — al was er ook toen wel plaats voor verbetering en herziening — practisch aan redelijke eischen voldeed, dit thans geheel veranderd is. De zeer diepe inzinking van den gezondheidstoestand, maakt weloverwogen krachtig ingrijpen over de gehecle linie noodzakelijk. Het komt ons voor, dat de eerste stap hiertoe zou moeten zijn het scheppen van een afzonderlijk *Departement voor Volksgezondheid.*

Daarnaast moet worden opgemerkt, dat de uitvoering van werkzaamheden op Volksgezondheidsgebied in ons land voor een zeer groot deel geschiedde door particuliere vereenigingen, waarvan de werkzaamheid in de toekomst nog meer moet worden gestimuleerd en gecoördineerd. Voor een goeden gang van zaken lijkt ons een enge samenwerking van het Departement met de gezamenlijke uit het volk voortgekomen krachten, noodzakelijk.

Het Departement zou dus den steun moeten hebben van allen, die zich practisch met maatregelen op het gebied der Volksgezondheid bezighouden, of getoond hebben een stuwkracht in deze richting uit te oefenen. Dit ware te verwezenlijken door de samenstelling van een centraal orgaan, een „*Raad voor Volksgezondheid*" (R.V.V.) waarin, naast artsen en hygiënisten, Inspectie, Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheidsdiensten, ook de talrijke op dit gebied werkzame instanties, o.a. Kruisvereenigingen, Federatie voor Geestelijke Volksgezondheid, ziekenhuizen en -inrichtingen, en nevenberoepen, als apothekers, tandartsen, vroedvrouwen, enz. hun stem zouden kunnen doen hooren.

Een dergelijk orgaan zou moeten hebben:

1e. Een uitvoerende en coördineerende taak ten opzichte van het werk dat gedaan moet worden.

2e. Een adviseerende taak ten opzichte van de door de Regeering te nemen maatregelen.

Het ziekenfondswezen met zijn groote strijdpunten, met name de rechten der verzekerden en deelnemers, moet niet in, maar naast den R.V.V., een eigen plaats innemen. Wij denken ons dit als een afzonderlijke afdeeling van het Departement.

Een wettelijke regeling, die o.a. een sterke unificatie zou inhouden, lijkt ons dringend gewenscht. Veel van de energie, die door artsen en anderen aan de ziekenfondsmoeilijkheden is besteed, zou alsdan de Volksgezondheid ten goede kunnen komen.

Door de samenwerking van het Departement met een goed functioneerenden Raad van Volksgezondheid, zal het mogelijk zijn een *nationaal gezondheidsplan* te ontwerpen en uit te voeren, dat noodzakelijk zal zijn om onze Volksgezondheid zoo snel mogelijk op hooger peil te brengen.

De volgende **MOTIE inzake afleggen artsexamen** werd met algemeene stemmen aangenomen en ter kennis van den Minister van Onderwijs gebracht.

Aan Zijne Excellentie den Minister van Onderwijs.

De afgevaardigden van het Medisch Contact uit het geheele land, te Utrecht op 17 Juni in vergadering bijeen, vertegenwoordigend bijna alle artsen, in het Medisch Contact vereenigd, spreken als hun overtuiging uit:

1e. Dat het landsbelang eischt, dat voor de honderden medische studenten, die hun studie beëindigd hebben, zoo spoedig mogelijk de gelegenheid wordt geopend om, behalve bij de door den Minister van Onderwijs in het Zuiden benoemde artsexamencommissie, ook aan de universiteiten het artsexamen af te leggen.

2e. Dat het gewenscht is, dat de universiteiten gesloten blijven, totdat een voorloopige zuivering is doorgevoerd, waarbij de docenten, die voortdurend hebben meegewerkt aan maatregelen, die voor goede Nederlanders onaanvaardbaar zijn en die bovendien het verzet hiertegen ondermijnden, tijdelijk buiten functie zijn gesteld, en de studenten, die de loyaliteitsverklaring teekenden of zich in ander opzicht in nationalen zin onjuist gedroegen, voorloopig van de inschrijving zijn uitgesloten.

Zij verzoeken U daarom een regeling te treffen, die een voorloopige zuivering der universiteiten in bovenbedoelden zin binnen twee weken waarborgt, en zoo dit niet mogelijk is, aan alle universiteiten een artsexamencommissie in te stellen zonder universitaire docenten.

Candidaatstelling en verkiezing voorloopig Hoofdbestuur.

Op de landelijke vergadering is gebleken dat men in 't algemeen de leiding van het Centrum zooveel mogelijk wil continueeren. Daarnaast moet de artsenstand in al zijn schakeeringen in het voorloopig hoofdbestuur zoo goed mogelijk vertegenwoordigd zijn.

Verder is gebleken dat het toen gegeven schema (waarbij elke afdeeling 2 candidaten zou stellen) tot moeilijkheden kan leiden; ook verkiezen van een voorzitter als zoodanig heeft zijn bezwaren. De regeling wordt nu aldus. *Elke afdeeli g heeft het recht een lijst van 15 candidaten in te dienen en wel vóór 12 Augustus, Keizersgracht 327, Amsterdam.*

De verkiezing vindt op de Algemeene Vergadering plaats. Het voorloopig Hoofdbestuur zal zelf zijn voorzitter uit zijn midden kiezen.

Van het thans zittende bestuur ad interim wenschen Heringa, Wamsteker en Wessel niet voor een candidatuur in aanmerking te komen.

Financiën.

Het Centrum heeft, in 't bijzonder ten opzichte van slachtoffers van hun verzetshouding, groote verplichtingen op zich genomen, die nog niet te overzien zijn. De contributie blijft dus voorloopig onveranderd. Alle achterstallige bijdragen moeten worden geïnd. Uitkeeringen, die nog noodig zijn, moeten worden voortgezet. Dit alles moet thans echter op boekhoudkundig volkomen verantwoorde wijze geschieden. Het is gewenscht deze administratie en inning zooveel mogelijk door vakkundigen te doen geschieden. Alle kassen moeten nu afdeelingsgewijze worden geconcentreerd. Het Centrum zal aangeven wat de afdeelingen kunnen behouden en wat zij aan Centrum moeten afdragen. Zoo spoedig mogelijk wordt een nauwkeurig verslag ingewacht, zooals op de landelijke vergadering al voorloopig werd gevraagd.

Gevraagd werd: 1e bedrag in kas; 2e bedrag van nog niet geïnde bijdragen; 3e bedrag van schulden (o.a. nog niet betaalde uitkeeringen); 4e bedrag van nog doorloopende verplichtingen.

Ook nu mag de medicus geen politiespeurder zijn.

Op enkele plaatsen is aan de artsen, die bij de repatrieering keuren, gevraagd de leden van de S. S. op te sporen (herkenbaar aan het nummer van de bloedgroep dat in de oksel is ingebrand). De arts mag aan dit verzoek niet voldoen. De politie moet zelf maar kijken.

Nederlandsch Politie-Ziekenfonds.

Op de landelijke Vergadering is besloten onze samenwerking met het N. P. Z. te beëindigen. Zoover ons bekend, bestaan er met dit fonds geen collectieve contracten. De artsen moeten dus individueel en wel vóór 1 Oct. 1945, schrijven aan het N.P.Z. (Catharijnesingel 64,

Utrecht) dat zij na 1 Januari 1946 geen patiënten meer voor rekening van het N. P. Z. wenschen te behandelen.

Gezondheidsplannen.

De rede, door coll. Mol gehouden op de landelijke vergadering, vindt men, evenals de nota namens het Centrum aangeboden aan de kabinetsformateurs, in dit nummer afgedrukt. De geheele organisatie van de Volksgezondheid moet snel en grondig worden bekeken. Men stelle deze zaak in de afdeelingen aan de orde en zoeke plaatselijk naar personen, die zich in de zaak willen verdiepen. Zeer gewenscht is het om op Districtsvergaderingen over dit onderwerp een inleiding te doen houden.

In het Zuiden is een commissie gevormd, die deze vraagstukken bestudeert. Aanbevelen wordt dit voorbeeld te volgen.

Centraal is een commissie gevormd in samenwerking met den hoofdinspecteur van de Volksgezondheid. Deze zal de verschillende plannen op dit gebied bestudeeren en zoowel de hoofdinspectie als het Centrum adviseeren.

Commissie voor Arbitrage.

In Amsterdam bestaat een commissie voor arbitrage voor moeilijkheden tusschen de uit ballingschap enz. terugkeerende artsen, die hun praktijk weer willen hervatten en degenen, die deze praktijken hebben gedaan. Waar er behoefte aan is richte men dergelijke commissies op.

Commissies voor hulp aan in nood verkeerende artsen.

Deze zijn op tal van plaatsen gevormd, waar daar behoefte aan was. Dit is onvoldoende. Juist de plaatsen, die niet getroffen zijn, moeten hulp bieden en dus dergelijke commissies oprichten. In het Zuiden brachten 1000 artsen ƒ 100.000.— bijeen voor hulp in het eerder bevrijde gebied. De rest van Nederland mag niet achterblijven. Ede, Wageningen, Arnhem zijn zeer zwaar getroffen, kunnen zich zelf onmogelijk helpen. Andere plaatsen zullen slechts ten deele in eigen behoeften kunnen voorzien. Toont uw activiteit en saamhoorigheid door snel en veel te geven en dit overal te organiseeren. Noodig zijn instrumenten, microscopen, kleeren, dekens, boeken, geld. Goederen kunnen gezonden worden aan: Dr. Weebers, Nijmegen en aan het Bureau van het Centrum, Keizersgracht 327, Amsterdam (C.).

Het Rijksbureau voor Geneesmiddelen heeft een klein aantal instrumenten ter beschikking, terwijl in de toekomst de aankoop uit het buitenland over dit bureau zal loopen. In verband hiermede wordt gevraagd een chirurg, die bereid is met regeeringsopdracht naar Londen en eventueel U.S.A. te gaan. Aan te melden: Bureau Centrum: Keizersgracht 327, Amsterdam (C.).

Het M.C. heeft van een onbekende een gift ontvangen van ƒ 1000.— voor nagelaten betrekkingen van artsen, die gevallen zijn als slachtoffers in den strijd.

N.S.B.-praktijken.

In een vorig bericht gaven wij als onze meening te kennen, dat N.S.B.-praktijken moeten worden opgelost. Dit blijkt in strijd met het standpunt van de Regeering, in casu M.G.. Deze wenscht dat de praktijken worden waargenomen en dat uit de opbrengst zoowel waarnemer als gezin van N.S.B.er worden betaald.

Gezien dit feit kunnen wij hier geen bezwaar tegen maken, wanneer iemand bereid is dit te doen. Wat niet beteekent dat het Centrum hier positief adviseert. De collega's zullen echter hebben toe te zien dat behoorlijke voorwaarden worden bedongen. Intusschen zal met M.G. nader overleg worden gepleegd, ook in verband met practische uitvoeringsmoeilijkheden.

Uitzending van artsen met het Leger en naar Indië. Militaire Commissie van het M.C..

Het is als noodzakelijk gevoeld het van vele artsen komende aanbod om bij Legeronderdeelen geplaatst of in eenigerlei vorm ingezet te worden in Indië, op te vangen en centraal te registreeren en coördineeren met de van verschillende kanten (Kon. Landmacht, Expeditionaire Macht, Gezagsbataljons, N.I.C.A., Marine enz.) komende vraag naar artsen. Op instigatie en onder voorzitterschap van coll. Kits van Waveren, is hiertoe de „Militaire Commissie" van het M.C. gevormd, welke functioneert als Artsen „Man Power Board" en beginnen zal in een „pool" te verzamelen alle gegevens van alle artsen, die, hetzij door vrijwillige aanmelding, hetzij door dienstplichtigheid, ter beschikking staan. In de commissie, wier eerste vergadering plaats vond op 29 Juni, hebben zitting: Dr. C. Banning, Hoofdinsp. v.d. Volksgez., Gen. Majoor N. A. A. v. d. Roemer, Insp. Geneesk. Dienst, W. C. H. Wefers Bettink, Legerarts, Dr. W. C. Aalsmeer voor O.I. Kamer v. h. Ned. Roode Kruis, Dr. J. v. d. Voort Maarschalk, voor het Ned. Roode Kruis, een nog aan te wijzen medische vertegenwoordiger van de N.I.C.A., Dr. H. J. Köster, Chef Gen. Dienst Exp. Macht, Dr. H. Wamsteker, Centrum M.C., de collegae Lenshoek, Rijnders en Wisse Smit van het „Medical Unit-plan", Dr. E. Kits van Waveren, Hoofd Gen. Dienst Binnenl. Strijdkrachten, W. H. Struben, Secr. der Commissie. Behalve de „pool"-vorming, heeft de commissie de volgende taken aanvaard: 1. Toewijzing van artsen aan die instanties (Leger, N.I.C.A. enz.), die voor haar diensten artsen vragen en zich daartoe tot de commissie zullen wenden, alsmede voorlichting in ruimen zin dezer instanties bij de keuze hunner medici (o.a. politieke betrouwbaarheid). 2. Voorkoming zooveel mogelijk, en wel in overleg met de plaatselijke volksgezondheidscontacten van het M.C., van te groote onttrekking van artsen aan de burgerbevolking, zoowel quantitatief als qualitatief. 3. Intensieve bevordering, dat de artsen, overeenkomstig hun capaciteiten en wenschen, geplaatst worden, dat de instanties i.v.m. de artsenschaarschte de sterkte hunner artsenbezetting

tot het allernoodzakelijkste minimum beperken, dat geen artsen aan hun werk en de burgermaatschappij onttrokken worden voor functies, waar zij vooralsnog werkeloos blijven. 4. Opstelling van een aan het Centrum M.C. en eventueel ook aan de Regeering voor te leggen ontwerp van een regeling ter bescherming van de praktijken der zich inzettende medici. 5. Behartiging van de belangen der artsen, die in militair verband of op andere wijze naar Indië gaan.

Over de werkzaamheden, besluiten en resultaten der commissie zal regelmatig in dit blad bericht worden. Het door het Centrum M.C. uitgestuurde enquêteformulier is — hoewel het slechts zeer weinig en zeer voorloopige gegevens over de mogelijkheden van plaatsing van artsen bevatte — door tal van medici ingestuurd, waarmee een flink begin gemaakt is met de vorming van de „pool", uit welke de commissie dan ook reeds waardevolle gegevens heeft kunnen verstrekken aan de Exp. Macht, die op uiterst korten termijn (voor 15 Juli) 23 artsen (en in totaal straks ongeveer 60 artsen) vraagt, deels chirurgen. Uit verschillende provincies is evenwel niets binnengekomen en op vele plaatsen is het formulier niet uitgereikt, zoodat de commissie van deze plaats uit alle leden van het M.C., die bereid zijn geplaatst te worden bij Legeronderdeelen in Europa, de Exp. Macht voor de Far East, de gezagsbataljons voor Indië, de N.I.C.A. enz. verzoekt hun uitvoerige gegevens (leeftijd, opleiding, specialisme, militair dienstverband voor 1940, wenschen t.a.v. plaatsing, enz.) zoo spoedig mogelijk in te sturen aan het Secretariaat der Militaire Commissie van het M.C., Keizersgracht 327 (Gebouw Mij. v. Geneesk.). Anderzijds zullen de artsenvragende instanties aan de commissie op korten termijn zoo uitvoerig mogelijke gegevens verstrekken betreffende de groote lijnen van opbouw en werkwijze hunner lichamen en medische diensten, de aantallen en soorten artsen, welke zij noodig meenen te hebben, het tijdstip van in functie treden der artsen, den duur van het dienstverband, de sociale en financieele condities enz.. Reeds kent de commissie, voorzoover de militaire geheimhouding dit heeft toegelaten, de gegevens van de Exp. Macht en is zij goed georiënteerd over de mogelijkheden bij de N.I.C.A. en bij de Legeronderdeelen in Europa. Hetzij door middel van dit blad, hetzij door middel van een rondschrijven aan alle M.C.-leden, hoopt de commissie spoedig zeer uitvoerige gegevens te kunnen bekend maken. Ten aanzien van het Leger kan gezegd worden, dat het zich laat aanzien, dat het voorloopig niet zal komen tot een grootscheepsche mobiliseering van het Nederl. Leger, doch dat veeleer in het verloop van het volgende ½—1 jaar telkens kleine (bataljons, compagnieën) en zelden grootere (bijv. de divisies van de Exp. Macht) eenheden zullen worden gevormd, welker formeering artsen zal eischen. In het algemeen zullen dus telkens eenige jonge artsen (bataljonsartsen) en soms specialisten (militaire hospitalen, hoogere medische formaties der Exp. Macht) noodig zijn. Tenslotte ligt het in de bedoeling, buiten dit alles om, van een 50-tal artsen (meerendeels specialisten) uit een groote groep, welke zich vóór de bevrijding reeds onder de collegae

Lenshoek, Rijnders, Wamsteker en Wisse Smit had gevormd, zich zoo snel mogelijk in te laten zetten in de Far East bij hoogere medische formaties (basishospitaal).

Specialisten-registratie-commissie is in staat van wording.

Voor vestiging als specialist wende men zich tot het bureau van het Centrum, Keizersgracht 327, Amsterdam.

MEDEDEELINGEN STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID

Verstrekking levertraan.

Door invoer van levertraan is het thans weer mogelijk de distributie hiervan te hervatten; volgens de hieronderstaande richtlijnen komen in aanmerking:

1. Patiënten, lijdende aan t.b.c. en de bedreigden in de directe omgeving van den t.b.c.-patiënt;

2. Kinderen tot 14 jaar, voor zoover zich bij hen een der volgende indicaties voordoen:
   1. kinderen uit t.b.c.-gezinnen,
   2. kinderen voor wie een zeer ernstig vermoeden bestaat, dat hun gezondheidstoestand door huiselijke omstandigheden bedreigd wordt,
   3. tot verder herstel na acute ziekten of operaties,
   4. tot verder herstel na chronische ziekten,
   5. asthenie,
   6. onvoldoende lichamelijke ontwikkeling,
   7. recidiveerende ontsteking van de luchtwegen,
   8. rachitis,
   9. asthma.

De hoeveelheid, welke de artsen op recept kunnen voorschrijven, bedraagt 300 cc per 4 weken; op het recept moeten de letters B.I. vermeld worden (Bijzondere Indicatie).

VENERISCHE ZIEKTEN

Na een bespreking met Shaef, Canadian Army, N. M. A. en Volksgezondheid, betreffende de sterke toename van venerische ziekten, is de algemeene wensch naar voren gekomen, om op alle artsen een ernstig beroep te doen de met een venerische ziekte besmette geallieerde soldaten voor behandeling te verwijzen naar hun eigen officieren van gezondheid.

PRAKTIJK AANGEBODEN

Goede praktijk ter overname aangeboden in stad in Oosten des lands.
Verzoeke zoo mogelijk spoedig mondeling overleg.
Adres: PAULUS POTTERSTRAAT 9, ARNHEM

Het Gemeentebestuur van VELSEN roept sollicitanten op voor de betrekking van

GENEESKUNDIGE bij den G.G.D.

en van salaris *f* 4500.— tot *f* 5500.—

SCHRIJFSTER bij den G.G.D.

salaris *f* 1200.—

Sollicitatie-brieven in te zenden bij den Directeur van den G.G.D.

N.V. DRUKKERIJ EN UITGEVERIJ **J. H. DE BUSSY**
ROKIN 60-62 – AMSTERDAM C.

Alle Drukwerken
Boekhandel
Tijdschriften-Afdeeling
Advertentie-Afdeeling

DRUK DE BUSSY, AMSTERDAM